

# wroclaw.pl

## Pomorska do remontu

27 sierpnia rusza przebudowa ul. Pomorskiej. Sprawdź zmiany w organizacji ruchu.

str. 6

ISSN: 2719-7948

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

NR 32 (98), 25-31.08.2022

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM



str. 10-11

# Uwaga na zmiany w komunikacji

TOMASZ HOŁCZAK

## Kto dostanie dopłatę do ogrzewania

Od 17 sierpnia można składać wnioski o dodatek węglowy. Osoby grzejące gazem LPG, peletem, drewnem i olejem opałowym też dostaną dopłatę.

str. 3

## ZUS wypłaca 14. emeryturę

Czternastą emeryturę zobaczy na swoim koncie 9 mln emerytów, rencistów i osób, które mają wypłacane świadczenia długoterminowe.

str. 16

## Школи шукають українських вчителів

Директори шкіл шукають працівників на посади: вчитель та помічник вчителя. Ти вчитель? Заповни - анкету.

str. 18

BĄDŹ NA BIEŻĄCO. ZAWSZE AKTUALNE INFORMACJE NA [WWW.WROCLAW.PL](http://WWW.WROCLAW.PL)





### Szanowni Państwo,


Nieubłaganie kończy się czas wakacji. Mam nadzieję, że udało się Państwu dobrze z nich skorzystać. Ostatni tydzień przed nami. Bardzo pracowity, jak i ostatni, dla wszystkich zaangażowanych we wrocławską edukację. Przed nami wciąż wiele niewiadomych, choć propozycje rozwiązań dla potencjalnych kryzysów w systemie edukacji przedstawiliśmy kilka miesięcy temu w ramach Białej Księgi, podsumowującej prace ogólnopolskiego Okrągłego Stołu zorganizowanego we Wrocławiu. Doczekaliśmy się jednak zupełnie innej publikacji – „podręcznika” do historii XX wieku i współczesności pn. „Historia i Terzańszczość” (HiT), który zajmuje ostatnio debatę publiczną.

Zacznę nietypowo. Nie wiem, czy, tak jak ja, pamiętają Państwo z czasów szkolnych podsuwane








nam przez nauczycieli podręczniki Andrzeja Alberta, które wyróżniały się spośród innych wówczas dostępnych naukowością i zachętą do krytycznego myślenia. Ich twórcą był nie kto inny, jak występujący pod pseudonimem prof. Wojciech Roszkowski, autor wydanego dziś „podręcznika” do HiT.

Zdecydowałem się zabrać głos w debacie na temat tego wydawnictwa jako obywatel i jako prezydent Wrocławia. Nasze miasto jest i pozostanie miastem otwartym. Otwartym na drugiego człowieka, z szacunkiem podchodzącym do innych poglądów. Jest także miastem ludzi otwartych na wiedzę. Z mocy obowiązującego prawa nie mogę, a osobiście nawet nie chcę, nakazywać czy zakazywać nauczycielom wyboru danego podręcznika do prowadzonych przez nich zajęć. Zwyczajnie – wierzę w ich mądrość i doświadczenie.

Otwartość mieszkańców Wrocławia przez lata kształtowała pewna tradycja miejsca, ale też system edukacji oparty na mądrych pedagogach. W swoim stanowisku o to właśnie zaapelowałem, aby w wyborze podręcznika opierać się na podstawowym kryterium: naukowości. Zbiór opinii podpartych pytaniami retorycznymi trudno uznać za obiektywne źródło wiedzy. Piszę o tym z tym większym ubolewaniem, iż podręczniki Andrzeja Alberta inspirowały moje pokolenie do większej dociekliwości i nauki krytycznego myślenia. I o to apeluję także dzisiaj. Samodzielność w myśleniu to zdecydowanie jedna z najważniejszych umiejętności, którą młodzi ludzie powinni wyciągnąć ze szkoły.

  
**Jacek Sutryk**  
 prezydent Wrocławia

## POGODA

						
PT. 26.08	SOB. 27.08	ND. 28.08	PN. 29.08	WT. 30.08	ŚR. 31.08	CZW. 01.09
29°C	28°C	25°C	22°C	23°C	21°C	21°C

## CHWAŁA UKRAINIE!



24 sierpnia obchodziliśmy Dzień Niepodległości Ukrainy. W tym roku przypada 31. rocznica, która wypadła również pół roku od rosyjskiej agresji na Ukrainę. We Wrocławiu wydarzenia zaplanowano na 24 i 25.08, m.in. na Rynku, w Operze Wrocławskiej, Centrum Historii Zajezdnia czy na placu przed Impartem. Obchody rozpoczęły się 24.08 o godz. 11 modlitwą w katedrze greckokatolickiej przy pl. Nankiera. Na placu przed Konsulatem Generalnym podniesiono flagę Ukrainy, a przez Rynek przeszedł Marsz Niepodległości. Przed ratuszem wykonano też hymny narodowe Ukrainy i Polski oraz rozwinięto 36-metrową flagę naszych sąsiadów. 25.08 ze sceny przy ul. Świdnickiej wybrzmia klasyka opery ukraińskiej, polskiej i włoskiej. Początek koncertu „Najpiękniejsze głosy Opery Lwowskiej” o godz. 18. Bilety kosztują 20 zł, a dla obywateli Ukrainy 1 zł (za okazaniem dokumentu w kasie biletowej).



# Kto dostanie dopłatę do ogrzewania?

Od 17 sierpnia można składać wnioski o dodatek węglowy. Osoby, które ogrzewają mieszkania gazem LPG, peletem, drewnem lub olejem opałowym, także dostaną dodatkowe pieniądze na pokrycie kosztów ogrzewania. Poznaj zasady tych dopłat.

## Redakcja

Dodatek węglowy to 3 tys. zł na jedno gospodarstwo domowe, w którym głównym źródłem ogrzewania jest węgiel. We Wrocławiu dokumenty przyjmuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Można je złożyć w 13 punktach: ul. Namysłowska 8, Centrum Biznesu GRAFIT; ul. Hubska 30/32; ul. Strzegomska 6; ul. Braniborska 6/8; ul. Średzka 42; ul. Nowowiejska 102; ul. Oficerska 9A; ul. Książkiewiczowa 29; ul. Kamieńskiego 190; ul. Żeromskiego 79; pl. św. Macieja 4; pl. św. Macieja 19/20; ul. Zachodnia 3.

## Zobacz instrukcję

Wypełnienie wniosku jest proste. Należy w nim podać takie dane, jak imię, nazwisko, PESEL, informacje o miejscu zamieszkania czy źródle ogrzewania. Szczegółową instrukcję znajdziesz tu: [l.wroclaw.pl/dodatek-weglowy](http://l.wroclaw.pl/dodatek-weglowy). Wnioski należy składać do 30 listopada 2022. Można to zrobić osobiście, pocztą lub internetowo. Wniosek przesyłany drogą elektroniczną musi być opatrzony podpisem elektronicznym lub uwierzytelniony przy pomocy profilu zaufanego.

## Inne źródła

Osoby, które ogrzewają mieszkania gazem LPG, peletem, drewnem lub olejem opałowym także dostaną



Dopłatę do ogrzewania może uzyskać jedno gospodarstwo domowe niezależnie od liczby źródeł ciepła

dodatkiem pieniędzy na pokrycie kosztów ogrzewania. Projekt ustawy w tej sprawie przyjęła już Rada Ministrów.

Przygotowany przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska projekt ustawy zawiera kilka rozwiązań. Po pierwsze, ograniczony będzie wzrost cen ciepła i kosztów podgrzania ciepłej wody dla gospodarstw domowych i instytucji użyteczności publicznej, np. szpitali, szkół. Rząd proponuje także dopłaty

do kosztów ogrzewania dla gospodarstw domowych korzystających z innych źródeł ciepła niż węgiel. W dokumencie zapisano o wypłacie jednorazowych dodatków do rachunków za ogrzewanie dla gospodarstw domowych, w których głównym źródłem ciepła jest:

- kocioł na paliwo stałe zasilany peletem drzewnym albo innym rodzajem biomasy – 3 tys. zł
- kocioł olejowy – 2 tys. zł
- kocioł na paliwo stałe, ko-

minek, piec typu „koza”, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane drewnem kawałkowym – 1 tys. zł

- kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG – 500 zł.

Aby starać się o dopłatę, należy mieć potwierdzenie wpisu lub zgłoszenie źródła ogrzewania do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków.

## Dzieci nie płacą za przejazd MPK

Dzieci i młodzież ucząca się do 21. r.ż. (nie dotyczy studentów) mają zapewnione we Wrocławiu bezpłatne przejazdy tramwajami i autobusami MPK. Za darmo jeżdżą także ukraińscy uczniowie polskich szkół na podstawie legitymacji szkolnej, podobnie zresztą jak uczniowie ze wszystkich krajów świata. Bezpłatna komunikacja przysługuje także dzieciom ukraińskim, które mieszkają we Wrocławiu, ale uczą się zdalnie w swoich szkołach w Ukrainie.

## Zgłoś się, by uczyć języka polskiego

Wrocławskie Centrum Integracji poszukuje wolontariuszy do nauki języka polskiego obco-krajowców. Zgłosić się można przez stronę [www.wnjs.pl/](http://www.wnjs.pl/) rejestracja. Tam też opisano szczegóły programu. WCI organizuje bezpłatne szkolenia dla wolontariuszy z metodyki nauczania języka polskiego jako obcego, wypożycza podręczniki i ćwiczenia. Z pomocy wrocławskich wolontariuszy od 2016 r. skorzystało już blisko 4 tys. cudzoziemców z 90 krajów świata! WCI wystawia zaświadczenia o świadczonym wolontariacie.

## Bon turystyczny do końca września

Rodzice, którzy nie wykorzystali do tej pory bonu turystycznego, mogą to zrobić do końca września 2022 r. Bon przyznawany był na dziecko, które dostaje świadczenie 500+. Można nim zapłacić za wycieczkę, pobyt w hotelu, pensjonacie czy gospodarstwie agroturystycznym, ale tylko w Polsce. Rodzice, którzy złożyli wniosek o 500+ po 31 grudnia 2021 r., także mogą skorzystać z bonu turystycznego. Ważne, żeby zrobili to w ciągu 3 miesięcy od dnia narodzin dziecka. Dotyczy to dzieci urodzonych w ostatnich miesiącach ubiegłego roku (październik-grudzień). Realizacja świadczenia odbywa się na Platformie Usług Elektronicznych ZUS. Więcej informacji pod numerem 22 11 22 111.

# ODROdzenie: zaadoptuj kawałek Odry

Wpłać na wyhodowanie miliona nowych ryb, korzystaj z wypoczynku nad nią. Zgłaszaj zaśmiecanie i nielegalny zrzut nieczystości. Po katastrofie ekologicznej Akcja Czysta Odra, Fundacja „Wroc ma Moc” i Credit Agricole rozpoczęły inicjatywę ODR0dzenie.

## Robert Migdał, Maciej Wołodko

100 tys. zł – tyle chcą zbierać pomysłodawcy zbiórki, której celem jest zarybienie na nowo Odry i jej dopływów. – Już teraz wędkarze informują, że wyginęły: bolenie, klenie, jazie, sandacze, szczupaki, sumy czy niezwykle cenne jesiotry i łososie – wylicza Dominik Dobrowolski, ekolog i działacz społeczny z Wrocławia. Uzbieraną kwotę aktywiści chcą przekazać regionalnym związkom wędkarskim. – Po konsultacji z naukowcami, przyrodnikami, wędkarzami

wiemy, że przed rozpoczęciem zarybienia muszą być przeprowadzone dokładne badania wody i przygotowany profesjonalny plan takiej akcji. Ale już teraz trzeba zlecić hodowlę narybku i rozpocząć przygotowania logistyczne – tłumaczy Dobrowolski.

Zwraca uwagę, że ODR0dzenie będzie też polegało na odbudowaniu turystyki, rekreacji, gospodarki i życia kulturalnego nad Odrą. – Każdy może w tym pomóc, zgłaszając zaśmiecanie, ale też korzystając z wypoczyn-

ku nad rzeką i wspomagając ludzi, którzy z niej żyją – podkreśla wrocławski ekolog.

Pod koniec lipca i w sierpniu br. doszło do skażenia środowiska rzeki i masowego pomoru ryb i innych zwierząt w Odrze na odcinku kilkuset km w pięciu województwach, w tym na Dolnym Śląsku. Do 13 sierpnia z Odry wyłowiono ponad 28 ton śniętych ryb. Dokładna skala katastrofy ekologicznej jeszcze nie jest znana, podobnie jak jej oficjalna przyczyna. Wśród hipotez wymieniana się zatrucie Odry toksy-

nami słonowodnych złotych alg, z których wydzielenia znany jest ten gatunek – tak pisał niemiecki Instytut Leibniza do spraw Ekologii Wód Słodkich i Rybołówstwa Śródlądowego. Skąd algi w Odrze? W górnym biegu Odry i jej dopływów znajduje się wiele zapór. – Jeśli silnie zasolona, ciepła i bogata w składniki odżywcze woda miałaby dłuższy czas przebywać w tych zbiornikach z powodu zrzutów przemysłowych, byłoby to równoznaczne z bioreaktorem do hodowli alg w wodzie słonawej – wyjaśnia dr Jan Köhler z Instytutu Leibniza.



# Powrót do szkoły 1.09, a kiedy ferie czy egzaminy?

Jeszcze tydzień wakacji, ale Ministerstwo Edukacji i Nauki opublikowało kalendarz roku szkolnego 2022/2023. Kiedy egzaminy, ferie, wakacje czy inne dni wolne dla uczniów w nowym roku szkolnym? Sprawdź poniżej. Dla Ukraińców, którzy martwią się, co z powrotem do szkoły ich dzieci, powstała specjalna infolinia.

**Paulina Falkiewicz**

Kalendarz roku szkolnego 2022/2023, opublikowany przez ministerstwo, wymienia następujące terminy przerw w nauce i egzaminów:

- zimowa przerwa świąteczna: 23–31 grudnia 2022 r.
- ferie zimowe: 16–29 stycznia 2023 r. – lubelskie, łódzkie, podkarpackie, pomorskie, śląskie; 23 stycznia–5 lutego 2023 r. – podlaskie, warmińsko-mazurskie; 30 stycznia–12 lutego 2023 r. – kujawsko-pomorskie, lubuskie, małopolskie, świętokrzyskie, wielkopolskie; 13–26 lutego 2023 r. – dolnośląskie, mazowieckie, opolskie, zachodniopomorskie
- wiosenna przerwa świąteczna: 6 kwietnia–11 kwietnia 2023 r.
- egzamin ósmoklasisty – maj (termin ustali CKE)
- zakończenie roku szkolnego dla ostatnich klas liceów ogólnokształcących, techników, branżowych szkół II stopnia – 28 kwietnia 2023 r.
- egzaminy maturalne – maj (termin ustali CKE)
- zakończenie roku szkolnego – 23 czerwca 2023 r.



Uczniowie wracają do szkół w czwartek 1 września, na kolejne wakacje poczekać do 23 czerwca 2023 r.

Wolne w roku szkolnym 2022/2023 będą także dni świąt, takie jak:

- 1 listopada 2022 r. (Wszystkich Świętych, wtorek)
- 11 listopada 2022 r. (Dzień Niepodległości, piątek)
- 6 stycznia 2023 r. (Trzech Króli, piątek)
- 1 i 3 maja 2023 r. (Święto Pracy i Święto Konstytucji, poniedziałek i środa)
- 8 czerwca 2023 r. (Boże Ciało, czwartek)



UNICEF prowadzi akcję promującą infolinię, która pomoże w powrocie ukraińskich dzieci do szkół. Osoby, które chcą skorzystać z infolinii, mogą zadzwonić pod numer telefonu:

*ЮНІСЕФ проводить кампанію спеціальної телефонної лінії. Це допомога у прийомі українських дітей до шкіл в Польщі. Бажаючі скористатися можливістю можуть зателефонувати за номером:*

**+48 22 100 13 00**  
**www.spilnoin.pl**

## Szczepienia ważna sprawa – uzupełnij kalendarz

Rośnie liczba zakażeń koronawirusem. Ministerstwo Zdrowia zapowiedziało, że od września szczepienie przeciw COVID-19 będzie dostępne dla wszystkich pełnoletnich. Zbliża się też sezon grypowy, warto pomyśleć o uzupełnieniu swojego kalendarza szczepień. Lekarze apelują także, aby dzieci z Ukrainy doszczepić zgodnie z polskimi normami.



**Redakcja**

Czwartą dawkę szczepionki (drugą dawkę przypominającą) przeciw koronawirusowi mogą przyjmować już osoby w wieku 60+, a także te, które ukończyły 12 lat i mają wskazania w związku z zaburzeniami odporności oraz pracownicy służby zdrowia i studenci kierunków medycznych. Minister zdrowia Adam Niedzielski poinformował, że wszystkie osoby pełnoletnie skorzystają z niej od września. Na razie nie podano jednak szczegółów. Zapisać się na szczepienie można na Internetowym Portalu Pacjenta, na infolinii (tel. 989) lub w punkcie szczepień. We Wrocławiu są to: **Centrum Medyczne T&T Medical**, ul. Przyjaźni 6/U1, tel. 609 058 825, **Wrocławskie Centrum Zdrowia**, pl. Dominikański 6, tel.

71 369 90 43, **Provita**, ul. Bierutowska 63, tel. 71 325 14 68, **Przychodnia Gaj**, ul. Krynicka 51, tel. 573 240 281, **Przychodnia MSWiA**, ul. Grabiszyńska 35–39, tel. 71 798 47 05, **Szpital MSWiA**, ul. Ołbińska 32, tel. 71 798 46 04, **Wojewódzki Szpital Specjalistyczny**, ul. Koszarowa 5, tel. 71 395 76 29, **Uniwersytecki Szpital Kliniczny**, ul. Borowska 213, tel. 885 853 127, **Szpital Specjalistyczny im. Falkiewicza**, ul. Warszawska 2, tel. 505 940 978, **Dolnośląski Szpital Specjalistyczny**, ul. Fieldorfa 2, tel. 71 306 44 19, **Wojskowy Szpital Kliniczny**, ul. Weigla 5, tel. 71 727 41 30.

Dorośli powinni także sprawdzić, czy w karcie mają szczepienia przeciw WZW A i WZW B, odrze, śwince i różyczce (MMR) i ospie

wietrznej. W przypadku szczepionki przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi zaleca się dawkę przypominającą co 10 lat. Rekomenduje się im także szczepienie przeciw kleszczowemu zapaleniu mózgu oraz sezonowo przeciw grypie.

Dzieci należy szczepić wg wytycznych GIS. Szczepienia obowiązkowe w Polsce są bezpłatne, finansowane z budżetu Ministerstwa Zdrowia. Przychodnia POZ wzywa małych pacjentów w odpowiednim terminie. UNICEF rozpoczął także kampanię skierowaną do obywateli Ukrainy mieszkających w Polsce, aby uzupełnili szczepienia swoich dzieci wg polskich norm.

➤ **Więcej na temat szczepień na szczepienia.pzh.gov.pl**

Lekarze apelują, aby obywatele Ukrainy zaszczepili dzieci w Polsce



# Rusza ostatni nabór Mikrograntów w tym roku

Osiedlowe spacer historyczne, wieczorki literackie, międzypokoleniowe spotkania z rękodziełem, a może cykl ekologicznych warsztatów na podwórku? Wrocławski Instytut Kultury wraz z Fundacją Umbrella zapraszają do udziału w ostatnim w tym roku naborze do Mikrograntów. Jesień we Wrocławiu to szansa na zrealizowanie kilkudziesięciu nowych pomysłów.

## Maciej Wołodko

Zbieranie propozycji na nowe osiedlowe projekty potrwa od 1 do 15 września. Przez dwa tygodnie będzie można przesłać pomysły działań z zakresu animacji, rekreacji, aktywizacji społecznej, edukacji, związanych z wszystkimi dziedzinami sztuki oraz innych o charakterze kulturowym – najważniejsze, by propozycje angażowały do wspólnego działania mieszkańców i mieszkanki najbliższej okolicy.

## Pod koniec roku przyspieszamy

Jak co roku istotnym elementem wrześniowego naboru jest czas.

– Wrześniowy nabór nazywamy „ekspresowym”, ponieważ na realizację pomysłów jesienią będziemy mieć mało czasu. Od ogłoszenia wyników naboru na początku października, do ostatniego dnia na zakończenie projektów miną tylko nieco ponad dwa miesiące. Warto więc od razu przygotować się do dość szybkiego działania – tłumaczą organizatorzy.

## Trzy ścieżki do wyboru

Nabór do Mikrograntów niezmiennie podzielony jest na trzy ścieżki: dla osób fizycznych (również tych prowadzących działalność gospodarczą) i grup nieformalnych, dla grup młodzieżowych, czyli osób od 13. do 21. roku życia, a także dla organizacji pozarządowych działających do 5 lat oraz starszych, których przychód za ostatni, zamknięty rok obrotowy nie przekroczył 3 tys. zł brutto. Wybrane projekty otrzymają wsparcie finansowe (od 1 do 10 tys. zł brutto w zależności od ścieżki), a także pomoc organizacyjną, promocyjną, administracyjną i logistyczną.

Jak zgłosić swój projekt? Wystarczy wypełnić formularz, który od 1 do 15 września dostępny będzie na stronie internetowej [www.wroclaw.pl/mikrogranty](http://www.wroclaw.pl/mikrogranty).

## Mikrogranty krok po kroku

Osoby, które dopiero rozpoczynają swoją przygodę z programem, lub chcą odświeżyć swoją wiedzę, jeszcze przed startem naboru mogą wziąć udział w spotkaniach infor-



Mikrogranty 2022, Wrocławski Welodrom: rusz ten beton, odczaruj Poświętne

macyjnych. W sieci zaplanowano trzy transmisje – pierwsze ze spotkań poświęcone ścieżce dla osób fizycznych i grup nieformalnych transmitowane będzie 23 sierpnia. Dzień później, 24 sierpnia, będzie można dowiedzieć się więcej o Mikrograntach młodzieżowych. Z kolei o szczegółach Mikrograntów NGO posłuchać będzie można 25 sierpnia. Każde spotkanie transmitowane będzie na facebookowym profilu Mikrograntów od godziny 17.30. Jeszcze w sierpniu będzie można wziąć udział rów-

nież w spotkaniu informacyjnym na żywo. O szczegółach każdej ze ścieżek koordynatorzy opowiedzą 30 sierpnia od godz. 17.30 w Centrum Sektor 3 (ul. Legnicka 65) – udział jest bezpłatny i nie trzeba się rejestrować.

Natomiast na początku września odbędą się warsztaty i szkolenia poświęcone każdej ze ścieżek. Zajęcia nie tylko umożliwią bliższe zapoznanie się z zasadami programu, pomogą też lepiej poznać wymagania i formularz wniosku,

który wypełniany jest przy zgłoszeniu projektu. Dokładne terminy szkoleń oraz przydatne dokumenty można znaleźć na stronach poszczególnych ścieżek:

- Mikrogranty dla osób fizycznych i grup nieformalnych: [www.institutkultury.pl/mikrogranty](http://www.institutkultury.pl/mikrogranty)
- Mikrogranty NGO: [www.sektor3.wroclaw.pl/mikrograntyngo](http://www.sektor3.wroclaw.pl/mikrograntyngo)
- Mikrogranty młodzieżowe: [www.sektor3.wroclaw.pl/mikrograntymloziezowe](http://www.sektor3.wroclaw.pl/mikrograntymloziezowe)

# Przejazd historycznymi „stopiątkami” – 27.08



Tramwaj Konstal 105Na, którego wagony połączone są tyłami

W ostatni weekend sierpnia po raz pierwszy od ponad 10 lat przez Wrocław przejadą zabytkowe tramwaje Konstal 105Na, których wagony połączone są... tyłami. Będzie się można nimi przejechać. Entuzjastów historycznego taboru i nietypowych atrakcji zapraszają członkowie Klubu Sympatyków Transportu Miejskiego.

## Maciej Wołodko

Dawniej, kiedy ze względu na remonty część torów i pętli była wyłączona z ruchu, szepiano dwa wagony tak, żeby powstał tramwaj dwustronny. Jeden wagon przewoził pasażerów, a drugi (z drzwiami nie z tej strony co przystanek) jechał pusty.

Pomysł przejazdu, zaplanowanego na sobotę 27 sierpnia, wzbudził ogromną wesołość internautów. Dlaczego? Z powodu żartobliwej nazwy tramwaju. Możecie ją poznać na Facebooku na stronie wydarzenia: [1.wroclaw.pl/kultowy-przejazd](http://1.wroclaw.pl/kultowy-przejazd). Udostępniony jest tam również link do formularza zapisów. Koszt to 50 złotych.

– Przejazd rozpocznie się o godzinie 11 pod operą i zakończy się ok. 4 godziny później na Zajezdni Popowice. Zjedziemy wszystkie trasy, na których w przeszłości kursowały wrocławskie wahadła zestawione z klasycznych stopiątek. Po trasie – w miarę możliwości ruchowych – odbywać się będą fotostopy – piszą organizatorzy.

KONSULTACJE  
SPOŁECZNE

Na Twoim podwórku odbyły się konsultacje?

Sprawdź po spotkaniu notatkę z podsumowaniem w zakładce „Zakończone konsultacje”.

SZCZEGÓŁY NA: [www.wroclaw.pl/konsultacje](http://www.wroclaw.pl/konsultacje)





# Sprawdź zmiany w komunikacji zanim wyruszysz

W najbliższych dniach mieszkańców Wrocławia czeka sporo zmian w kursowaniu autobusów i tramwajów. Trwa remont ul. Pomorskiej i mostu Zwierzynieckiego, dobiega końca wymiana rozjazdów przy ul. Powstańców Śląskich, rozpoczyna się kilka innych inwestycji.

**Mateusz Lubański**

## Przebudowa ulicy Pomorskiej

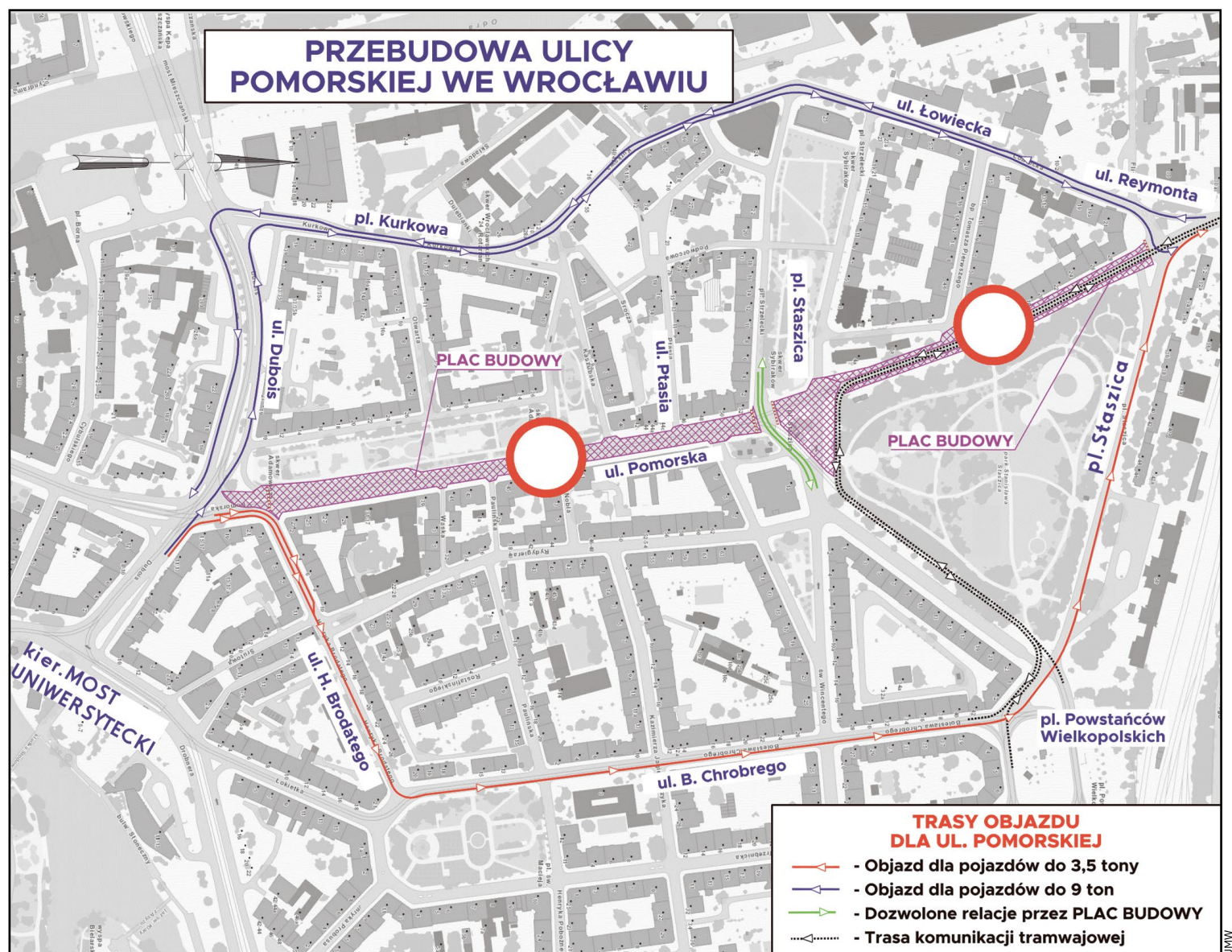
W sobotę, 27 sierpnia, rozpoczynają się prace związane z przebudową ul. Pomorskiej i pl. Staszica. Oznacza to całkowite zamknięcie ulicy z dopuszczeniem wyłącznie ruchu tramwajowego na odcinku od pl. Staszica do ul. Reymonta. W związku z tym zmienią trasy linie tramwajowe 15 i 74 oraz linie autobusowe K, 132, 142 i 257.

Linie 15 i 74 zostaną skierowane objazdem od pl. Staszica przez pl. Powstańców Wielkopolskich, ulice Chrobrego, Łokietka, Drobnera do Dubois. Autobusy K, 142 i nocne 257 jadące od strony Różanki w kierunku centrum, od ul. Reymonta pojedą objazdem przez ulice Łowiecką, Kurkową, Dubois do Drobnera. Na trasie objazdu autobusy dodatkowo będą zatrzymywały się na przystanku tymczasowym przy ul. Kurkowej na wysokości pl. Strzeleckiego oraz na przystanku tramwajowo-autobusowym przy ul. Dubois przed skrzyżowaniem z ul. Pomorską.

Linie K, 142 i 257 będą kursowały od mostu Uniwersyteckiego przez ulice Cybulskiego, Pomorską, Dubois, Kurkową i Łowiecką do ul. Reymonta. Na trasie będą zatrzymywały się na przystankach Pomorska przy skrzyżowaniu ulic Pomorskiej i Dubois oraz na przystanku tymczasowym przy ul. Kurkowej na wysokości pl. Strzeleckiego. Autobusy 132 będą jeździły od pl. Powstańców Wielkopolskich przez ul. Chrobrego, Łokietka, Drobnera do mostu Uniwersyteckiego.

## Zwierzyniecki: wymiana rozjazdów

W związku z rozpoczęciem kolejnego etapu prac związanych z wymianą rozjazdów tramwajowych przy skrzyżowaniu ul. Mickiewicza i ul. Wajdy z mostem Zwierzynieckim od 27 sierpnia planowane jest także wprowadzenie zmiany na liniach tramwajowych 2, 4 i 10, które zostaną skrócone do pętli przy Stadionie Olimpijskim. Na



odcinku pl. Grunwaldzki – Bartoszowice – pl. Grunwaldzki zostaną uruchomione kursy zastępczej linii autobusowej 701.

W związku z przywróceniem ruchu dwukierunkowego na moście Zwierzynieckim, ale z uwagi na remont torowiska na ul. Skłodowskiej-Curie w pobliżu skrzyżowania z ul. Norwida, planowane jest wprowadzenie zmiany trasy linii autobusowych 115, 145, 146, 315 oraz kursów nocnych linii 253 i 255. Autobusy linii 145, 146 i kursy nocne linii 253 i 255, jadące w kierunku Sepolna lub Bartoszowic, pojedą objazdem od pl. Grunwaldzkiego przez ul. Norwida do ul. Skłodowskiej-Curie i dalej swoją trasą przez most Zwierzyniecki. Autobusy linii 115 i 315, jadące w kierunku Wojnowa lub Swojczyc, pojedą objazdem od pl. Grunwaldzkiego przez ul. Norwida do ul. Skłodowskiej-Curie i dalej swoją trasą przez most Zwierzyniecki. Autobusy linii 315 powrócą na swoją stałą trasę przez ulice Wróblewskiego i Dembowskiego. Prace potrwać około 3 tygodni.

## Skrzyżowanie Strzegomskiej i Gubińskiej

Również na 27 sierpnia zaplanowano rozpoczęcie kolejnego etapu przebudowy skrzyżowania ulic Strzegomskiej i Gubińskiej. Prace związane są z powstawaniem torowiska tramwajowego na Nowy Dwór. Pasażerowie mogą spodziewać się zmian tras linii autobusowych 109, 122, 126, 148, 909, 927, 241 i 246. Autobusy linii 109, 126, 148 i 246, jadące od strony osiedla Żerniki oraz Kuźniki w kierunku ulicy Strzegomskiej, powrócą na swoją trasę przez ul. Gubińską. Na trasie autobusów 122 i 909 zostanie zlikwidowany tymczasowy przystanek Chociebuska.

Autobusy linii 927 i 247 od strony Muchoboru Wielkiego pojedą od ul. Strzegomskiej przez ul. Gubińską i Chociebuską do przystanku końcowego Nowy Dwór (pętla) przed skrzyżowaniem z ul. Żernicką. W kierunku przeciwnym autobusy będą odjeżdżały z przystanku Nowy Dwór (pętla) przy ul. Zemskiej i pojedą przez ul. Żernicką, Chociebuską i Gubińską do ul. Strzegomskiej.

## Zmiana trasy linii 127 na Kozanowie

Od 27 sierpnia wchodzi też w życie stała zmiana trasy przejazdu linii autobusowej 127, która będzie wiodła w obu kierunkach przez ulice Gwarecką i Dokerską do ul. Kozanowskiej, z dodatkowym przystankiem Kozanów (Dokerska).

## Koniec prac na ul. Sokolniczej

Dobiega końca budowa ścieżki rowerowej na ul. Legnickiej, przy skrzyżowaniu z ul. Sokolniczą. Oznacza to, że na swoje trasy przejazdu do pl. Jana Pawła II i na ul. Sokolniczą wracają autobusy linii 102 i 103.

## Remont przejazdu na Sołtysowickiej

W dniach 26–28 sierpnia prowadzone będą prace związane z remontem przejazdu kolejowego na ul. Sołtysowickiej. Od godz. 18 w piątek 26 sierpnia do godz. 4 w niedzielę 28 sierpnia na pasażerów czekają zmiany w kursowaniu autobusów linii 116, 119 i 246. Autobusy linii 116 zostaną w obu kierunkach skierowane objazdem od ul. Toruńskiej, przez al. Kromera, ul. Krzywoustego i al. Poprzecz-

ną do ul. Sołtysowickiej, z pominięciem przystanków: Berenta, Kasprowicza, pl. Daniłowskiego, Przybyszewskiego, Czajkowskiego, Koszarowa (szpital), Koszarowa i Sołtysowicka. Autobusy linii 119 i 246 zostaną w obu kierunkach skierowane objazdem od ul. Sołtysowickiej przez al. Poprzeczną, ulice Krzywoustego i Czajkowskiego do ul. Sołtysowickiej, z pominięciem przystanków Koszarowa i Sołtysowicka.

## Zajezdnia Borek

Przed nami ostatni etap wymiany rozjazdów tramwajowych przy zajezdni Borek. Zmiany w kursowaniu obejmą tramwaje linii 17 i 7. 17 zostaną skierowane od ul. Powstańców Śl. przez al. Hallera i ul. Grabiszyńską do pętli przy cmentarzu Grabiszyńskim, a tramwaje linii 7 zostaną skierowane od ul. Powstańców Śl. przez al. Hallera do pętli Grabiszynek. Będzie wprowadzona linia zastępcza 702. Utrudnienia od 3 do 5 września.

➤ Więcej zmian na [www.wroclaw.pl/komunikacja](http://www.wroclaw.pl/komunikacja) i str. 10–11



# Nabrzeże przy ulicy Michalczyka odbudowane

W 2017 roku doszło tu do katastrofy budowlanej. Nikt nie ucierpiał, ale zawaliło się kilkadziesiąt metrów nabrzeża, a do wielkiej dziury stoczył się mikrobus. Odbudowa nabrzeża przy ulicy Michalczyka we Wrocławiu kosztowała 15 milionów złotych. Jakie prace wykonano i jak teraz prezentuje się to miejsce?



Odbudowane nabrzeże przy ulicy Michalczyka we Wrocławiu. Kiedyś były tu magazyny, dzisiaj powstają mieszkania

## Maciej Wołodko

Odbudowa nabrzeża nie była prosta – prace projektowe trwały dwa lata, od 2018 do 2020 roku. Wody Polskie musiały prowadzić je we współpracy z nadzorem budowlanym i wojewódzkim konserwatorem zabytków. Wszystkie

niezbędne pozwolenia udało się skompletować dopiero w grudniu 2020 roku.

Całą konstrukcję podparto tzw. narzutem kamiennym na dnie rzeki. Elementy starego nabrzeża rozebrano, a na ich miejsce wybudowano nowe, wzorowane na

oryginalnych. Przebudowany został fragment nabrzeża od strony mostu Dmowskiego. Koszt prac to 15 mln zł.

Pierwotnie nabrzeże służyło do przeładunku firmie Caro und Sohn. Wybudowane zostało w latach 1912–1930. W okresie międ-

zywo- jennym korzystała z niego Śląska Kompania Żeglugaowa, a od lat 50. ubiegłego wieku swoje



magazyny miały tu Polskie Zakłady Zbożowe. Teraz przy ulicy Michalczyka powstaje zabudowa mieszkaniowa.

# Wyremontowane boiska w SP 64 czekają na uczniów



Tak prezentuje się teraz nowe boisko do koszykówki przy SP nr 64

Miła niespodzianka czeka na uczniów Szkoły Podstawowej nr 64 przy ul. Wojszyckiej 1 po powrocie z wakacji. Podczas ich nieobecności udało się odnowić dwa szkolne boiska – jedno do koszykówki, drugie do siatkówki. Prace wykonane zostały wyjątkowo szybko, bowiem dwa miesiące przed planowanym terminem.

## Paweł Szeremeta

Prace remontowe zaczęły się niedługo po rozpoczęciu wakacji. Wcześniej boisko przy Szkole Podstawowej nr 64 miało mocno zniszczoną nawierzchnię. Teraz na odnowionych obiektach dwie grupy będą mogły równocześnie zagrać w koszykówkę i siatkówkę.

Nowe boiska są bezpieczne i nowoczesne. Ich nawierzchnia wykonana została z tworzywa EPDM, zwanego potocznie kauczukiem syntetycznym. Upadki na takie podłoże nie są tak bole-

sne, jak w przypadku zwykłego betonu. Przy boiskach znajdują się także piłkochwyty, które uniemożliwią niszczenie ścian szkoły. A o to, aby boiska zawsze były suche, zadba z kolei specjalnie przygotowane odwodnienie.

– Co ważne, wykonawca zakończył prace przy realizacji tego zadania dwa miesiące przed terminem, więc dzieci, które wrócą do szkoły po wakacjach, będą już mogły korzystać z odebranego i zakończonego obiektu – podkreśla Krzysztof Świercz z Zarządu Inwestycji Miejskich.

Boiska nie są jedynym udogodnieniem. Zadbane również o zagospodarowanie terenu. Postawiono 8 ławek, 5 koszy na śmieci i położono fragment chodnika. Prace nadzorował Zarząd Inwestycji Miejskich. Zadanie kosztowało 834 tys. zł. Wykonawcą była firma ASB Budownictwo z Tuszyna.

ZIM dba o rozwój infrastruktury szkolnej dla dzieci i młodzieży. W planach są już renowacje kilku innych szkolnych boisk, m.in. przy Liceum Ogólnokształcącym nr XII przy pl. Orłąt Lwowskich oraz przy Szkole Podstawowej nr 29 przy ul. Kraińskiego.



# Kup pan e-kompost lub ładuj przyczepkę za darmo

Spółdzielnie mieszkaniowe zamawiają pod kwietniki, a zarządcy pól golfowych – pod trawniki. Działkowcy mogą się skrzyknąć i zamówić co najmniej 5 ton, a potem się podzielić. Każdemu wrocławianinowi należy się bezpłatnie w ciągu roku 1 m sześć. nawozu od spółki Ekosystem. Kompostownia działa pełną parą.

**Anna Aleksandrowicz**

Kompostowni odpadów zielonych potrzeba 12 tygodni, by z odpadów zielonych wyprodukować e-kompost. – Tak nazwaliśmy organiczny środek poprawiający właściwości gleby – wyjaśnia Dorota Witkowska, rzeczniczka wrocławskiej spółki. – Jest certyfikowany, wspomaga uprawę roślin, przyczynia się do poprawy właściwości fizycznych gleby – wylicza zalety produktu.

## Jako nawóz pod zielone

Fachowcy zalecają go do poprawy właściwości gleby w uprawie roślin rolniczych, ozdobnych w gruncie i przygotowania podłoża pod trawniki. Warto go stosować w szczególności na glebach: ubogich w próchnicę i składniki pokarmowe, zdegradowanych, a także do rekultywacji terenów bezglebowych.

## Do wyczerpania zapasów

Kompostownia przy ul. Janowskiej 51 działa przez okrągły rok. Każdy wrocławianin ma prawo w ciągu 12 miesięcy odebrać pewną ilość nawozu bezpłatnie. – Można podjechać do nas przyczepką raz, można też kilka. Rocznie w sumie



### Cennik sprzedaży e-kompostu

masa	cena netto za 1 t z załadunkiem	cena netto za 1 t bez załadunku
do 7 t	80 zł	70 zł
do 15 t	70 zł	60 zł
do 50 t	65 zł	55 zł
do 100 t	60 zł	50 zł
do 250 t	55 zł	45 zł
od 250 t	50 zł	40 zł

Cena netto zostanie powiększona o podatek VAT według obowiązującej stawki

**Kompostownia Odpadów Zielonych mieści się przy ul. Janowskiej 51 – pod tym samym adresem, co PSZOK**

wydajemy jednej osobie 1 m sześć. – tłumaczy Witkowska. Aktualnie Ekosystem naprodukował tyle e-kompostu, że od 1 września będzie go sprzedawał w dużych ilościach do wyczerpania zapasów. Przed ogłoszeniem tego terminu zgłosiło się do Ekosystemu 25 firm z zamiarem kupna, więc teraz zostały poinformowane o początko-

wej dacie sprzedaży. Ostateczny koszt wynikać będzie z ceny jednostkowej, ilości i formy załadunku. Minimalna wielkość zamówienia to 5 ton.

## Zanim kupisz, obejrzyj

Wytworzony nawóz magazynowany jest na terenie kompo-

stowni. Pracownicy Ekosystemu zachęcają, by go przed podjęciem decyzji o zakupie obejrzeć. Jest to możliwe od 29 sierpnia od poniedziałku do piątku w godz. 7-15, po uprzednim przesłaniu e-maila na adres: kompostownia@ekosystem.wroc.pl, informującego o chęci przyjazdu na teren magazynu przy ul. Janowskiej.

Kompost będzie sprzedawany na zasadzie kolejności zgłaszania się do odbioru, do wyczerpania zapasów. Aktualnie można składać wnioski o zawarcie umów. Rozpoczęcie wydawania kompostu nastąpi od 1 września br.

## Wniosek, umowa, odbiór

Aby zakupić e-kompost, konieczne jest wcześniejsze złożenie zamówienia (na wzorze formularza oferty). Można je składać:

- pocztą tradycyjną, wysyłając wniosek na adres: Ekosystem Sp. z o.o., ul. Michalczyka 23, 53-633 Wrocław
- osobiście w siedzibie Ekosystemu (sekretariat na I piętrze), ul. Michalczyka 23 od pon. do pt. w godz. 7.30-15.30
- e-mailem na adres: zamowienia@ekosystem.wroc.pl.

Na podstawie złożonego formularza zostanie przygotowana umowa. Po jej podpisaniu i ustaleniu terminu możliwy będzie odbiór nawozu z magazynu kompostowni.

➤ **Formularz znajdziesz na [1.wroclaw.pl/ekosystem-kompost](http://1.wroclaw.pl/ekosystem-kompost)** (w załączniku Ogłoszenie o sprzedaży e-kompostu.zip)

# Eksperci Wrocław TV radzą, jak przetrwać kryzys

„Patenty na oszczędzanie” to czwartkowy nowy cykl na kanale Wrocław TV. Nasza dziennikarka przepytła dla was ekspertów z różnych dziedzin i dowiemy się, jak zacisnąć pasa i nie zwariować.

**Redakcja**

„Obyś żył w ciekawych czasach” – mówi stare chińskie przysłowie. Niewątpliwie, niestety, przyszło nam w nich żyć. Rosnące stopy procentowe dają się we znaki kredytobiorcom. Galopującą inflacją, a wraz z nią wyższe ceny produktów, odczuwamy wszyscy. Możemy, oczywiście, na to narzekać, martwić się, ale możemy też wziąć sprawy w swoje ręce i zacząć działać. Bo polskie porzekadło mówi, że pieniądze leżą na ulicy – wystarczy się po nie schylić. W nowym cyklu „Patenty na oszczędzanie” na kanale Wrocław TV zaglądamy głęboko do portfela, ale także do waszych szafek, lodówek, garaży i skle-

pów, by wszędzie tam znaleźć i zaoszczędzić pieniądze.

Eksperci od ekonomii podpowiedzą, jak zarządzać domowym budżetem, by bezboleśnie załatać w nim dziury. Jednym z nich będzie dr hab. Bogusław Półtorak z Uniwersytetu Ekonomicznego, który wskaże, na czym zaoszczędzić, w co teraz inwestować i jak zrobić przegląd swoich wydatków.

– Specjaliści od gastronomii podzielą się swoimi patentami na niemarnowanie jedzenia i wykorzystanie sezonowości warzyw i owoców. Tutaj wiele sposobów na oszczędzanie pieniędzy zdradzi nam Kasia Gubała, wrocław-

ska ekspertka kuchni roślinnej – mówi Karolina Misztal, dziennikarka Wrocław TV.

Eksperci od motoryzacji podpowiedzą, jak jeździć ekonomicznie i nie lać w bak milionów monet. Materiały w nowym cyklu odpowiedzą również na pytania: gdzie kupować tanio, jak szukać dobrych okazji, aby nie przepłacać. Przejrzemy szafy i sprawdzimy, ile wydajemy na ubrania, w których potem nie chodzimy, poszukamy też alternatyw dla zakupów odzieży.

Seria ma składać się z 10 odcinków. Odcinek 1, o godz. 19 w czw. 25.08.

➤ **Oglądaj na: [1.wroclaw.pl/patenty-oszczedzanie](http://1.wroclaw.pl/patenty-oszczedzanie)**



WROCŁAW





# Kranówka bezpieczna – płynie z Oławy, nie z Odry

Wrocławianie coraz chętniej piją wodę z kranu, ale teraz po doniesieniach o zatruciu Odry zastanawiają się, czy im nie zaszkodzi. O to, jak sprawdza się jakość wody i czy jesteśmy przygotowani na zatrucie wszystkich rzek Wrocławia, Witolda Ziomek, prezesa Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji, pyta Błażej Organisty.

**Wielu wrocławian zastanawia się: czy picie wody z kranu jest teraz bezpieczne...**

Całkowicie bezpieczne. Pamiętajmy, że woda płynąca w miejskich wodociągach nie pochodzi z Odry. Pobieramy ją z Oławy – rzeki zasilanej przede wszystkim przez Nysę Kłodzką, która źródło ma w Sudetach. Woda z Nysy Kłodzkiej do Oławy wtłaczana jest kanałem przerzutowym.

**Czy jest sprawdzana, zanim dotrze do Wrocławia?**

Tak, za pomocą sond umieszczonych w rzece. Monitorują one jakość wody w czasie rzeczywistym, 24 godziny na dobę. Informują o kluczowych parametrach wody, która do nas płynie. Monitoring zaczyna się od ujęcia na Nysie Kłodzkiej i jest prowadzony aż do naszych dwóch zakładów uzdatniania wody we Wrocławiu: Na Grobli i Mokry Dwór.

**Aby mieć pewność, konieczne są badania w laboratorium.**

Nasze laboratorium pracuje we wszystkie dni w roku. Pobiera wodę z Oławy dwa razy w ciągu dnia. Wykonuje rocznie 10 tys. prób i 100 tys. analiz, z czego wynika, że woda badana jest średnio co 5 min. Co ważne, jest kontrolowana nie tylko na etapie pobierania z rzeki, ale także w trakcie procesów oczyszczania.

**Te procesy przebiegają w dwóch zakładach. Na czym polegają?**

W zakładach Na Grobli i Mokry Dwór zachodzi kilka etapów uzdatniania wody: koagulacja, sedymentacja, filtracja piaskowa i węglowa oraz ozonowanie. Są to najbardziej zaawansowane metody oczyszczania wody rzecznej, stosowane w rozwiniętych krajach na całym świecie.

**Wcześniej trafia jeszcze na tereny wodonośne rozłożone na dużym obszarze pomiędzy Oławą a Odłą.**

Tak, tam zachodzi naturalna filtracja. Cały system składa się z rowów, studni, stawów i innych elementów. W uproszcze-

**PYTAMY O WROCŁAW**



Witold Ziomek został prezesem MPWiK w 2017 r. po 10 latach bycia wiceprezesem tej spółki; absolwent PWr i Uniwersytetu Ekonomicznego

niu: woda napływająca z rzeki przenika w głąb przez kilka warstw geologicznych i tym naturalnym sposobem pozbywa się zanieczyszczeń fizycznych. Nabiera cech wody podziemnej, w tym łąpie żelazo, które później musi być usunięte. Dzieje

się to w zakładzie Na Grobli, który korzysta z wody infiltracyjnej z terenów wodonośnych. W zakładzie Mokry Dwór płynie woda bezpośrednio z rzeki, dlatego etap oczyszczania z żelaza zachodzić nie musi.

**Uzdatnioną w zakładach wodę też trzeba sprawdzić, aby mieć pewność, że jest bezpieczna.**

Tak, to także dzieje się w naszym laboratorium w zakładzie Mokry Dwór. Po pierwsze, każdy z procesów uzdatniania jest kontrolowany, by weryfikować jego efektywność. Po drugie, woda jest później badana w pompowni, z której jest wtłaczana do miasta. Nie jest to ostatni etap kontroli. Na terenie miasta wytypowaliśmy kilkadziesiąt miejsc poboru wody

do badań laboratoryjnych. To szpitale, szkoły i inne tego typu obiekty. Dodatkowo, niezależnie od naszych działań, badania wykonuje sanepid – na etapach ujmowania, produkcji i dystrybucji wody.

**Niektórzy nie piją wody z kranu mówiąc, że jest chlorowana.**

Mieszkańcy obawiają się chloru, ale zupełnie niepotrzebnie. Wręcz przeciwnie, powinni być uspokojeni jego obecnością. Chlor chroni wodę przed rozwojem niepożądanych mikroorganizmów. Maksymalną ilość chloru określają normy Ministerstwa Zdrowia ustalone na podstawie restrykcyjnych zarządzeń unijnych. To samo dotyczy samej wody. Żeby płynęła w kranach, musi spełniać wyśrubowane wymagania.

**A jeżeli Oławę spotkałoby to, co Odłą lub gdyby zdarzyła się inna katastrofa, bądź jeżeli sondy pokażą, że do Wrocławia płynie wyłącznie woda gorszej jakości?**

W takim przypadku odcinamy się od rzeki i nie pobieramy z niej wody. Korzystamy z rezerw zgromadzonych w zbiorniku Czechnica i z wody z terenów wodonośnych. Rezerwy wystarczają na tydzień dla wszystkich mieszkańców Wrocławia. Za kil-

ka lat na pewno będziemy mieli drugi zbiornik rezerwowy, a pod Wrocławiem ujęcie wody podziemnej. To strategiczne zabezpieczenie na sytuacje kryzysowe. Prawdopodobieństwo ich wystąpienia jest niewielkie, ale okazuje się, że warto być gotowym nawet na to, co mało prawdopodobne.

**Mówiąc o katastrofie: która hipoteza zatrucia Odry wydaje się panu najbardziej prawdopodobna?**

Coraz więcej naukowców przekonuje, że katastrofę spowodowała długotrwała przemysłowa działalność człowieka w połączeniu z czynnikami naturalnymi: wysokie temperatury i stosunkowo niskie stany Odry. Właśnie to wszystko mogło przyczynić się do rozwoju alg. Za tym scenariuszem opowiadają się inspektoraty ochrony środowiska, ministerstwo i niezależni naukowcy. Wiarygodność innych, w tym zakładających skażenie chemiczne, które byłoby najgorsze dla ekosystemu, osłabia się wraz z upływem kolejnych tygodni.

**Czy MPWiK pomagało w kryzysowej sytuacji?**

Wspomagaliśmy służby miejskie, choćby w przeprowadzaniu badań próbek pobranych

z dwudziestu jeden akwenów, takich jak fosa miejska i stawy w parkach. Badaliśmy te próbki codziennie i badamy nadal, kierując się ostrożnością. W żadnym momencie nie otrzymaliśmy wyników niepokojących. Substancje trujące ani razu nie zostały zidentyfikowane.

**Zmieniliście coś w pobieraniu próbek wody także z Oławy?**

Tak, na wszelki wypadek zwiększyliśmy częstotliwość badań oraz ich spectrum. Wyniki nie wykazały żadnych anomalii, nigdy nie były alarmujące. Dodatkowo, czysto profilaktycznie, na terenie wodonośnym wyłączaliśmy studnie znajdujące się najbliżej Odry. Możemy pracować bez nich kilka miesięcy, ale myślę, że włączymy je niebawem z powrotem. Woda, którą wysyłamy mieszkańcom naszego miasta, była i jest bezpieczna.

**Woda, którą wysyłamy do domów mieszkańców naszego miasta, była i jest bezpieczna. Jej stan sprawdzamy średnio co 5 minut.**

**Masz pomysł na rozmowę dotyczącą sprawy istotnej dla wszystkich wrocławian?**

**Napisz do nas! e-mail: [biuletyn@araw.pl](mailto:biuletyn@araw.pl)**



# GDZIE REMONTY DRÓG NA POCZĄTKU ROKU SZKOLNEGO

We Wrocławiu trwają wielkie inwestycje miejskie. Przebudowywane są ważne mosty. Do tego powstają nowe linie tramwajowe i autobusowe. Prace spowodują utrudnienia w ruchu podczas zbliżającego się rozpoczęcia roku szkolnego. W jakich miejscach można się ich spodziewać?

Michał Kurowicki

Za tydzień w szkołach początek roku szkolnego. Do Wrocławia z wakacji wrócą rodzice z dziećmi. Wielu z nich odwozi swoje maluchy do szkoły samochodami. Inni mieszkańcy, po powrocie z urlopów, będą chcieli dojechać autami do pracy. Część z nas wybierze komunikację miejską lub rower.

Jednocześnie podczas dojazdów do szkoły i pracy mieszkańcy muszą liczyć się z utrudnieniami w ruchu. Spowodowane będą trwającymi w mieście inwestycjami. Choć są bardzo potrzebne i w niedalekiej przyszłości ułatwią poruszanie się po mieście, na początku września spowolnią ruch na ulicach. Gdzie możemy spodziewać się utrudnień?



## 1. Ulica Pomorska

Od najbliższej soboty (27 sierpnia) wyłączona z ruchu zostanie ul. Pomorska – na odcinku od ul. Dubois do pl. Staszica. Dopuszczony będzie tylko ruch tramwajów – na odcinku od pl. Staszica do ul. Reymonta. Prace potrwają ok. 1,5 roku. O zmianach w komunikacji w tym rejonie więcej na s. 6.

Podczas przebudowy zostaną zorganizowane objazdy. Pierwszy (dla samochodów do 3,5 tony) poprowadzi od ul. Dubois przez ul. Henryka Brodatego, ul. Bolesława Chrobrego, pl. Staszica. Kierowcy wyjadą ostatecznie na ul. Reymonta. Drugi (dla samochodów do 9 ton) poprowadzi od ul. Dubois przez ul. Kurkową, ul. Łowiecką. Kierowcy ostatecznie dostaną się na ul. Reymonta.

Prace na ul. Pomorskiej obejmą kompleksową przebudowę sieci podziemnych i jezdni na odcinku 1,2 km oraz dwóch skrzyżowań: ul. Pomorska – pl. Staszica i pl. Staszica – ul. Łowiecka. Powstanie 1,1 km nowego torowiska, które będzie też wykorzystywane przez autobusy. Do tego 1,8 km nowych dróg rowerowych, chodniki i perony przystankowe, dziesięć przejść dla pieszych oraz przejazdów rowerowych.

Na wysokości pl. Staszica powstaną dwa przystanki dla komunikacji. Natomiast nowe przystanki wiedeńskie zostaną wybudowane przy ul. Pomorskiej przy wlocie na pl. Staszica. Nasadzone zostaną drzewa i krzewy. Inwestycja jest dofinansowana kwotą ok. 63 mln zł z Polskiego Ładu. Stanowi to 95 proc. inwestycji. Całkowity koszt prac to ponad 66 mln zł.

## 2. Mosty Pomorskie

W ścisłym centrum miasta nie przejeździemy także mostami Pomorskimi. Na przeprawach trwają obecnie intensywne prace remontowe. Położona została już część szyn tramwajowych. Powstaje przystanek wiedeński, przy którym zatrzymywać się będą tramwaje i autobusy.

W sierpniu zakończono czyszczenie zabytkowych strażnic przy wjeździe na most Pomorski Południowy. Do powieszenia przygotowywane są maszkarony, które upiększą balustrady.

Remont mostów Pomorskich powinien zakończyć się w pierwszej połowie przyszłego roku. Przebudowa zabytkowych przepraw i zdjęcie szpeczęcej je przez kilkadziesiąt lat rury to koszt ponad 70 mln zł.



## 3. Trasa Autobusowo-Tramwajowa (TAT)

Na zachodzie Wrocławia na powracających z wakacji mieszkańców, czekają utrudnienia związane z budową dalszej części TAT. Dotyczy to szczególnie mieszkańców Nowego Dworu i okolic ul. Strzegomskiej.

Od budynku Centrum Zarządzania Kryzysowego przy ul. Strzegomskiej 148 w kierunku ul. Rogowskiej prowadzone są prace przy budowie sieci podziemnych, które w większości już się kończą.

Natomiast na skrzyżowaniu ul. Strzegomskiej z Gubińską i Estońską prace prawdopodobnie zakończą się w sobotę 27 sierpnia i wtedy wróci tu normalny ruch.

Większość robót na ul. Strzegomskiej prowadzonych jest już na ziemi. Chodzi o prace związane z montażem torowiska oraz przy budowie sieci trakcyjnej, nowych przystanków, peronów przystankowych i przede wszystkim zabudowy nowego torowiska tramwajowego na całym odcinku tej ulicy.

Prowadzone są też roboty na ul. Rogowskiej. Od przyszłej pętli tramwajowej przy stacji kolejowej Wrocław Nowy Dwór do ul. Zemskiej rozpoczęło się betonowanie podbudowy pod nowe torowisko tramwajowe. Prace przy ul. Rogowskiej to trzeci i ostatni etap budowy TAT.

Wartość całkowita projektu to ok. 386 mln zł. Budowa jest dofinansowana z Unii Europejskiej kwotą 117 mln zł. Przypomnijmy, że pierwsza część TAT – od pl. Orłąt Lwowskich do ul. Śrubowej – została otwarta już w połowie 2021 r.

## 4. Budowa tramwaju przez Popowice

Kolejnym utrudnieniem dla ruchu pojazdów na zachodzie miasta jest budowa trasy tramwajowej przez Popowice. Rozpoczyna się jeszcze w centrum miasta i prowadzi przez ul. Dmowski, której jedna część jest jeszcze zamknięta, dalej przez mosty Dmowskiego, ul. Starogrobłową i ul. Długa.

Następnie inwestycja prowadzona jest na ul. Popowickiej i z tego powodu z ruchu wyłączona jest jedna z jezdni, w okolicach osiedla Port Popowice.

Budowa tramwaju przez Popowice jest współfinansowana z funduszy Unii Europejskiej. Łączny koszt inwestycji to ok. 222 mln zł. Zakłada się, że pierwszy tramwaj pojedzie przez nowe torowisko pod koniec tego roku.



## 5. Obwodnica Leśnicy

Kolejne utrudnienia dla kierowców na zachodzie Wrocławia związane są z trwającą budową drugiej części obwodnicy Leśnicy. Od pierwszego tygodnia sierpnia wprowadzono ograniczenia spowodowane rozpoczęciem prac przy następnej części ronda na skrzyżowaniu ul. Halickiej z ul. 11 Listopada.

Na ul. Halickiej, od ul. Podhalańskiej do ul. Żernickiej, obowiązuje ruch wahadłowy. Została tam ustawiona sygnalizacja świetlna. Zmiany wprowadzono w godzinach popołudniowych. Prace przy budowie kolejnych fragmentów ronda potrwać do pierwszego kwartału 2023 r.

To nie koniec zmian związanych z budową dalszej części obwodnicy Leśnicy. Od pierwszego tygodnia sierpnia kierowcy skorzystają tam z ponad 400-metrowego odcinka nowego śladu ul. Jerzmanowskiej. Został on poprowadzony na wysokości nowego wiaduktu oraz ścian oporowych i umożliwi przejazd pod nim.

Wykonawca rozpocznie tym samym budowę nasypu, który połączy zjazd z al. Prezydenta Kaczorowskiego (obwodnica Leśnicy) z budowanym wiaduktem nad torami kolejowymi.

Inwestycja jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej. Jej koszt to ponad 181 mln zł. Planowane zakończenie to druga połowa 2023 r.



## 6. Mosty Chrobrego

We wschodniej części miasta na kierowców czekają utrudnienia związane z budową nowych mostów Chrobrego.

Nowe przeprawy powstają tuż obok istniejących mostów, które znajdują się nad kanałami – przeciwpowodziowym i żeglugowym Odry. Dokładnie między ul. Mickiewicza i ul. Monte Cassino na Sępólnie a ul. Swojczycką po drugiej stronie kanałów.

Nowa przeprawa pojawi się po lewej stronie już istniejących mostów (patrząc z Sępólna w kierunku Swojczyc). Przy okazji przebudowany zostanie układ drogowy na ul. Monte Cassino, ul. Marca Polo i ul. Monopolowej.

Na mostach wybudowane zostanie torowisko tramwajowe, które w przyszłości poprowadzi z obecnej pętli tramwajowej na Sępólnie w kierunku osiedla Olimpia Port. Zanim to jednak nastąpi kierowcy napotkają utrudnienia w ruchu związane z trwającą inwestycją. Budowa mostów Chrobrego kosztuje ok. 70 mln zł.



## 7. Most Zwierzyniecki

Kolejnym miejscem, gdzie kierowcy muszą liczyć się z utrudnieniami, jest most Zwierzyniecki. Obecnie trwa malowanie i remont jego konstrukcji. Koniec prac remontowych przewidziano na listopad tego roku.

Od weekendu 27–28 sierpnia wracają tu dwa kierunki przejazd – dla samochodów i autobusów, które tam regularnie kursują. Trasy tramwajów zostaną skrócone do pętli przy Stadionie Olimpijskim (szczegóły na s. 6).



## Legendy miejskie o Kozanowie

Cykl sąsiedzkich spacerów trwa. Po każdym osiedlu krążą legendy miejskie – opowieści niewiarygodne, a jednak zawierające ziarno prawdy. Tym razem przewodnik przedstawi uczestnikom Kozanów. Wybieczone 27 sierpnia (sobota) rozpocznie się o godz. 11 na parkingu przy ul. Celtyckiej 4. Wstęp na wszystkie spacery jest bezpłatny. Nie obowiązują zapisy. Wystarczy założyć wygodne buty, na wypadek niepogody wziąć ze sobą parasol i płaszcz przeciwdeszczowy, a w upalny dzień – wodę do picia i nakrycie głowy.

## Pchli Targ na Pilczycach

Jesteś poszukiwaczem skarbów? Może coś złowisz na Pchlim Targu pod chmurką. Będzie to okazja do sprzedania ubrań, zabawek, książek, antyków, bibelotów i wszystkich szpargałów oraz rękodzieła. Można też wystawić produkty spożywcze i smakołyki. Nie ma obowiązku zapisów. Wystarczy przyjść 28 sierpnia o godz. 11 i zająć na parkingu przed Animą swoją przestrzeń. Masz swój stolik? Weź go ze sobą. W razie jakichkolwiek pytań można kontaktować się z organizatorami pod numerem telefonu: 71 351 12 71. Wstęp dla wystawców i odwiedzających jest bezpłatny.

## Remont Neuromedu na Popowicach

Trwają prace wykończeniowe w Centrum Neuropsychiatrii Neuromed przy ul. Białowieskiej. Zarząd Inwestycji Miejskich we Wrocławiu realizuje kompleksowy remont jednego z budynków tej ważnej placówki na Popowicach. Zamontowano nowe okna, drzwi, kafelki, ułożono wykładziny, powstała nowa winda. Wykonawca kończy prace też przy elewacji. Na dachu zamontowano panele fotowoltaiczne. Po zakończeniu remontu będzie tu działał oddział dzienny dla dzieci i młodzieży. Koszt inwestycji to ponad 6,6 mln zł.

# SZCZEPIN

## Tak zmieni się podwórko przy ul. Zielonogórskiej

Mieszkańcy Szczepina zyskają nowy zielony skwer ze strefą dla seniora oraz nowoczesnym placem zabaw.

**Paulina Czarnota**

Usypana z ziemi skarpa z tunełami, gry posadzkowe na ziemi, trampoliny i elementy do wspinania bez wątpliwości rozbudzą wyobraźnię najmłodszych mieszkańców. Na placu nie zabraknie również huśtawek typu „bocianie gniazdo” i piaskownicy. Wszystkie te elementy urozmaicą wygląd osiedlowego podwórka.



Zabawa na nowym placu będzie bezpieczna, bo zamontowana zostanie tam elastyczna nawierzchnia

Zarząd Zasobu Komunalnego we Wrocławiu będzie szukać wykonawcy, który całkowicie zmieni wygląd wnętrza podwórzowego

**► Zobacz, jak podwórka przechodzą metamorfozę**



przy ul. Zielonogórskiej. Ogłoszenie przetargu zaplanowane jest na wrzesień. Prace, oprócz budowy placu zabaw, obejmą też montaż elementów małej architektury (ławeczki, kosze na śmieci), oświetlenie terenu, wykonanie pola do gry w koszykówkę czy postawienie stolików do gry, idealnych na turnieje szachowe. Pojawią się też nowe nasadzenia. – Utwardzimy teren pod chodniki i ciągi piesze. Bę-

dzie zróżnicowany w zależności od miejsca, ale przepuszczalny, na przykład pod huśtawkami zamontowana zostanie mata przerostowa, a pod elementami zabawowymi elastyczna nawierzchnia. Przebudujemy także istniejące miejsce zbiórki odpadów. Kosze będą odbierane systemowo z możliwością otwierania pojemników za pomocą dźwigni nożnej – wyjaśnia Aleksandra Lipertowska z ZZK.

# BROCHÓW

## Nowa siłownia plenerowa zachęca do ćwiczeń

Trening w plenerze jest coraz popularniejszy, dlatego we Wrocławiu powstają kolejne siłownie zewnętrzne, na których można kształtować sylwetkę zupełnie za darmo. Znajdują się one często w parkach lub na osiedlach obok placów zabaw dla dzieci.



Mieszkańcy TBS-ów mają nową siłownię plenerową przy ul. Cedrowej

**Paulina Czarnota**

Na terenach zarządzanych przez TBS Wrocław powstało aż 38 placów zabaw i siłowni zewnętrznych. To obszar zajmujący ponad 12 tys. mkw., a zarówno place zabaw, jak i urządzenia do fitnessu zlokalizowane są w bardzo bliskiej odległości od zabudowań.

Siłownia zewnętrzna przy ul. Cedrowej 1-3 na Brochowie to najnowsza realizacja TBS, dzięki której mieszkańcy mogą aktywnie spędzać czas. Posiada urządzenia, dzięki którym możemy wykonać ćwiczenia na każdą partię mięśniową. Na jej terenie znajdują się urządzenia do treningu zarówno górnej, jak i dolnej części ciała, które zostały ustawione na

trawiastej nawierzchni. Natomiast bliskość terenów zielonych sprawia, że w treningu rodzicom mogą towarzyszyć dzieci. Kompleksowe wyposażenie siłowni pozwoli na dostosowanie rodzaju ćwiczeń i aktywności do różnych grup użytkowników – zarówno dla dzieci, dorosłych czy osób starszych. Urządzenia do ćwiczeń pozwalają też wykształcić nawyk zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej.

Siłownia przy ul. Cedrowej znajduje się na terenie ogólnodostępnym – mogą z niej korzystać okoliczni mieszkańcy. TBS Wrocław ma w planach modernizację kolejnych skwerów, które w przyszłości zamienią się w zielone place zabaw i siłownie plenerowe.





# PARK SKOWRONI

## Miejsce na relaks w środku miejskiej dżungli

Umiejscowiony między dużymi miejskimi arteriami park Skowroni jest kojącą zieloną oazą dla mieszkańców. To kolejny z wrocławskich parków, który powstał na terenie dawnych cmentarzy. Teraz to miejsce zagospodarowano tak, aby zachęcać wrocławian do aktywnego wypoczynku. Sprawdź, jakie atrakcje oferuje.

► Emilia Iwanicka-Pałka

Ten zielony teren o powierzchni ponad 26 ha położony jest pomiędzy al. Armii Krajowej, ul. R. Weigla, ul. Ślężną, ogródkami działkowymi, cmentarzem Żołnierzy Armii Radzieckiej i ul. Spiską. Najłatwiej dojechać do niego od strony ul. Ślężnej tramwajami numer 9 i 15 (przystanek Wiśniowa) lub od al. Armii Krajowej autobusem numer 127 (przystanek Wiśniowa).

Park Skowroni powstał w 1967 r. w miejscu przedwojennych cmentarzy. Nazwę zawdzięcza pobliskiej Skowroniej Górze, która znajduje się w rejonie ulic Borowskiej, Działkowej i Spiskiej. Ślad po tej nazwie można znaleźć też w parkowych alejkach. Jedną z brukowanych ścieżek to pozostałość po dawnej ulicy Am Lerchenberge (Na Skowroniej Górze), później nazywanej też ul. Krynicką, a od 1978 r. bez nazwy.

Jeśli lubicie aktywnie spędzać wolny czas i relaksuje Was otoczenie zieleni, park Skowroni to miejsce dla Was! Oto pięć powodów, które sprawiają, że ten teren doskonale nadaje się do aktywnej rekreacji.

### 1 Trasa biegowa dla każdego

Bieganie w parku Skowronim to czysta przyjemność, ponieważ ścieżki są tam wygodne i bezpieczne, a dodatkowo w dużej części zacienione. W parku wytyczona została trasa biegowa



Do spacerów z pupilem zachęcają zielone alejki, a na żądnych sportowych emocjach czekają boisko i siłownia



OLEKSANDR POLIAKOWSKI (2)

o długości 1850 m ze słupkami kilometrowymi, które pozwalają m.in. lepiej kontrolować tempo biegu. To dlatego park Skowroni może być miejscem treningu nie tylko dla początkujących, ale także bardziej zaawansowanych biegaczy.

### 2 Alejki spacerowe w cieniu pięknych drzew

Także spacer w tym parku to nie lada przyjemność, ponieważ można tam trafić m.in. na alejkę brzoszową, platanową, lipową albo topolową. Drzewa to niewątpliwym atutem tego miejsca. Oprócz popularnych klonów, lip czy jesionów, są

tam również takie okazy, jak sosna wejmutka, dąb szypułkowy, klon srebrzysty czy leszczyna turecka. Wprawne oko znajdzie w parku także drzewa owocowe, intensywnie pachnące wiosną i latem.

### 3 Towarzystwo zwierząt

Spacerując po parku Skowronim, warto wypatrywać wiewiórek, które szczególnie cieszą dziecięce oczy. Na wprawnych obserwatorów czekają też ciekawe okazy ornitologiczne, jak kowaliki czy dzięcioły zielone. Bądźcie czujni!

### 4 Siłownia i plac zabaw

W południowej części parku, od strony ul. Weigla, znajduje

się plac zabaw m.in. z torem zręcznościowym, huśtawkami i zjeżdżalnicami. Na pobliskiej siłowni pod chmurką z powodzeniem mogą ćwiczyć dorośli.

### 5 Boisko do piłki plażowej

Boisko do piłki plażowej to jeden z wyróżników parku. Ten obiekt rekreacyjno-sportowy przeznaczony jest nie tylko do prowadzenia zajęć treningowych, ale można na nim także organizo-

wać zawody. Boisko działa cały rok, jeśli więc nawet w środku zimy zapragniecie powspominać wakacje, kierunek jest jeden: park Skowroni! Zapraszamy.



”



**Cezary Kupiński,**  
ultramarańczyk, trener biegania

Park Skowroni darzę wielkim sentymentem, bo tutaj przeprowadziłem swój pierwszy trening: 6,5 km marszobiegami 10 października 2014 roku. Poszedłem do tego parku wieczorem, bo stwierdziłem, że się za bardzo rozrosłem i czas coś z tym zrobić. Teraz to jest moje stałe miejsce treningowe, jak zresztą i innych biegaczy. Ścieżka do biegania jest oświetlona przez cały wieczór i noc.

Przebiegłem tam też dla celów charytatywnych maraton, a najtwardsi z nas pokonali dystans ultramaratonu – ponad 100 km. Był to bieg po pętli ścieżki biegowej. Jego idea jest przebiegnięcie jak najdłuższego dystansu

w czasie 12 godzin. Wtedy linia startu jest też metą, przebiega się ją wiele razy, bo nie chodzi o dystans, tylko o czas. Najwytrwalsi potrafią biec całe regulaminowe pół doby.

Z parkiem graniczy cmentarz żołnierzy radzieckich i cmentarz parafii św. Maurycego. Ich widok siłą rzeczy skłania do zadumy nad życiem i przemianami. Latem park nie jest koszony, więc nie jest tam gorąco i jest więcej zwierząt. Był czas, że przyjaźniłem się z lisem, który co wieczór przecinał moją ścieżkę biegową. Biegam też w parkach Grabiszyńskim i Zachodnim, ale Skowroni dla mnie jest najlepszy.



# Zamień wiadro groszówek na plik banknotów

Z walizkami, wiadrami, workami – wrocławianie opróżniają szuflady, puszki, skarbonki z drobnych monet i przynoszą je do siedziby NBP przy ul. Ofiar Oświęcimskich 41/43, aby zamienić w specjalnej maszynie na większe nominały. Rekordziści mieli po kilkaset kilogramów drobnaków.

**Tomasz Wysocki**

Urządzenie do zamiany monet we wrocławskim oddziale NBP stoi od półtora roku. Codziennie korzysta z niego od kilkunastu do kilkudziesięciu osób. Takie same samoobsługowe maszyny stoją w każdym wojewódzkim oddziale.

– Okazało się, że to skuteczny sposób na ściągnięcie monet z rynku. Niemal w każdym domu drobne zalegają w skarbonkach, puszkach, po kieszeniach. A NBP musi zapewnić dopływ monet do banków komercyjnych, tym samym zapłacić za ich produkcję – mówi Piotr Toczyński z oddziału NBP we Wrocławiu. – Dzięki tym urządzeniom ściągamy z rynku nieużywany bilon i ponownie wpuszczamy go do obiegu, tym samym znacznie zmniejszamy koszty obsługi obrotu gotówkowych.



Maszyna do wymiany bilonu cieszy się taką popularnością, że trzeba było wprowadzić ograniczenie czasowe – 15 min na użytkownika

## 15 minut na zamianę

O popularności tego rozwiązania najlepiej świadczą kolejki do boksu, w którym stoi urządzenie do zamiany monet. Najlepiej przyjść rano. Przed południem trzeba odstać co najmniej godzinę. Maszyna dostępna jest od 8 do 14.

Klienci bywają zaskoczeni sumą, jaką dostają po przeliczeniu monet. Przynoszą kilogramy drobnych, a w kasie wypłacane jest im

ledwo po kilkadziesiąt–kilkaset złotych. Ale byli też uczniowie jednej z wrocławskich szkół, którzy umówili się w klasie, że będą przez cały rok zbierać drobne. Większość miała po 100–200 zł, ale jeden z uczniów zbierał 700 zł.

Rekordziści pod siedzibę banku podjeżdżali samochodami, aby wypakować worki i walizki wypełnione brzęczącą masą. Bywało, że mieli po 200–300 kg. Takie ilości monet pochodzą zwykle z publicz-

nych zbiórek. Przepuszczenie ich przez urządzenie trwa kilka godzin. Dlatego wprowadzono ograniczenia. Od lutego jedna osoba może przebywać przy maszynie najwyżej 15 min.

## Bez euro i rybich łusek

Urządzenie do zamiany monet jest proste w obsłudze. Do banku można przynieść wszystkie monety będące w obiegu – od jednogroszówek po pięciogroszówki. Nie

muszą być posegregowane według nominału. Monety należy wsypywać partiami do szufladki. To pomaga wyłowić zagraniczne pieniądze, guziki, podkładki pod śruby, rybnie łuski, które według wigilijnych przesądów gwarantują pełny portfel. Jeśli wpadną do maszyny, zablokują ją. Gdy monety wpadną do wnętrza maszyny, ich suma wyświetli się na panelu. Po zakończeniu operacji trzeba odebrać paragon z maszyny i podejść z nim do kasy.

# Wrocław szuka młodych kucharzy roślinnych

Jeśli Twoje dziecko potrafi przygotować danie bezmięsne, zgłoś je do konkursu WroCHEF. To prosta droga do wzięcia udziału w warsztatach z uczestnikami programu MasterChef oraz MasterChef Junior. Laureaci będą też doskonalić swoje umiejętności pod okiem szefów kuchni.

**Katarzyna Wiązowska**

Konkurs WroCHEF został przygotowany z myślą o najmłodszych wrocławianach, których pasją jest gotowanie. – Celem konkursu jest

przede wszystkim promocja diety roślinnej, opartej na produktach lokalnych i sezonowych, a także promocja potraw, które można wykonać z wykorzystaniem warzyw i owoców uprawianych

w przydomowych ogródkach. Zależy nam na edukacji w zakresie zdrowego stylu życia. Chcemy zwrócić uwagę na to, jak ważne jest prawidłowe odżywianie. Zależy nam także na zwiększeniu świadomości

w zakresie zapobiegania marnowaniu żywności – wyjaśnia Małgorzata Brykarz, dyrektor Wydziału Klimatu i Energii UMW.

Aby wziąć udział w konkursie, należy przesłać zgłoszenie w formie graficznej lub wideo, które przedstawia, jak dziecko samodzielnie przygotowuje potrawę bezmięsną i wypełnić formularz na stronie [l.wroclaw.pl/zgloszenie](http://l.wroclaw.pl/zgloszenie).

Sześciu zwycięzców weźmie udział w warsztatach z uczestniczkami programu MasterChef: Natalią Gmyrek (finalistką 6. edycji MasterChef) oraz Julką Cymbaluk (zwyciężczynią 2. edycji MasterChef Junior). Oprócz tego, w konkursie zostaną przyznane trzy

nagrody główne. Laureaci zostaną zaproszeni do jednej z trzech wrocławskich restauracji – AULA, Dinette i Umami, każde dziecko do innego lokalu. Tam, wraz z szefem kuchni, będą pracować nad nowym danem, inspirowanym tym konkursowym, które wspólnie wymyślą i przygotują. Zostanie ono wprowadzone do menu restauracji na jeden weekend. Konkurs organizowany jest przez Urząd Miejski Wrocławia w ramach projektu FoodSHIFT2030, finansowanego z programu UE „Horyzont”. Partnerami są Zespół Szkół nr 3 we Wrocławiu oraz Wrocławska Rada Gastronomii.

➤ Więcej szczegółów na [l.wroclaw.pl/konkurs](http://l.wroclaw.pl/konkurs)





# Do pani Kazimierzy, jak na audiencję u prezydenta

Rodzina Kazimierzy Bolaczek mówi z humorem, że by się z nią spotkać, trzeba zapisywać się, jak na audiencję u prezydenta. Seniorka zgadza się z tym zdaniem. Odkąd prawie 10 lat temu przeszła na emeryturę, ma zajęty cały tydzień. Kalendarz wypełniony zapisami: taniec, strzelnica, bilard, koncert...

## Alina Gierak

– Nie umiem usiedzieć w domu. To jest jak nałóg – przyznaje pani Kazimiera.

Nawet teraz, gdy ma w mieszkaniu remont i trwa malowanie ścian, znajduje czas, by iść do kina czy na potańcówkę. O rowerze i wycieczkach z kijkami to nawet nie wspomina i nie zapisuje w kalendarzu, bo to codzienność. Choć na pół godziny, ale wyjść musi.

Przed emeryturą pracowała w hurtowni słodyczy. Kontakt z różnymi ludźmi miała zapewniony. A to musiała wydać towar kierowcom, a to przyjmując paczki, jeszcze zaksięgować, dodzwonić do sklepów. Cały czas coś się działo. I to jej zostało. Miłość do słodyczy także, ale stara się je ograniczać. Za to aktywność rozwija, jak tylko może.

## Strzelnica w poniedziałki

W poniedziałki jest strzelnica – pani Kazimiera nie musi spoglądać w kalendarz. Te zajęcia pamięta i lubi. Idą całą grupą na strzelnicę sportową Ligi Obrony Kraju przy ulicy Skwierskiej we Wrocławiu. Kilka słów przypomnienia od instruktora o zasadach bezpieczeństwa i już można strzelać z wiatrówki. – Emocje są – mówi seniorka.

Idzie jej nieźle, czasami lepiej niż panom. – Ale trzeba mieć dzień. Jak jest dobry, to dziesiątki się trafią – cieszy się.

Strzelanie sportowe z wiatrówki wcale nie jest łatwe. – Chodzi o zachowanie od-

powiedniej postawy – tłumaczy pani Kazimiera. Sportowa postawa strzelecka może wydawać się nieco niewygodna. Trzeba się ustawić lewym bokiem do celu w taki sposób, aby stopy znajdowały się w osi karabinka. Lekko oprzeć kolbę karabinka o prawą ramię, trzymając prawą dłoń na uchwycie. Lewą dłoń powinną podparć karabinek. Trzeba ćwiczyć, by

celnie strzelać. Ale jak zacznie wychodzić, radość i satysfakcja są przednie.

Poniedziałki to także zajęcia gimnastyczne połączone z tańcem. Tu są same panie, nawet po osiemdziesiątce. Zgrabne, gibkie, wywijają na sali jak młódki.

## Wtorki z kinem, środa z bilardem

Wtorki pani Kazimiera przeznacza na kino, bo są tanie bilety. W DCF była niedawno na filmie

„Elvis”. – Znam jego piosenki, więc miałam podwójną przyjemność z seansu. Dobry film, świetnie zagrana rola Elvisa – ocenia.

Środy to bilard. Seniorzy mają swój klub przy ulicy Kuźnicznej, gdzie dla nich przed południem gra jest tańsza. – Nieźle trafiam w bilę – ze śmiechem opowiada seniorka.

## Wieczory w klubie jazzowym

Czwartki to koncert, rower lub spa-

cer. Pani Kazimiera mieszka na Psim Polu. Ma tu świetne trasy, ale najbardziej podoba się jej w parku Szczytnickim. W czasie upałów przyjeżdżała, by odechnąć w zieleni.

Koncerty wyszukuje w internecie. Najlepiej by były darmowe. – Bo moja emerytura nie jest zbyt wysoka – przyznaje seniorka.

Najchętniej chodzi więc wieczorami do OVO przy Podwalu. Tam na dziedzińcu kompleksu są darmowe występy. Grają różni wykonawcy. Wraz z koleżankami są także częstymi gośćmi w Vertigo Jazz Klubie. Latem, prawie każdego dnia jest tam koncert. – Chętnych jest wielu, więc bilety trzeba kupić wcześniej – objaśnia seniorka.

Można powiedzieć, że w Vertigo są stałymi bywalcami. – Późna pora i jazz to raczej dla młodych – takie argumenty pojawiają się



niekie-  
dy, gdy  
pani Kazimiera stara się namówić na wyjście koleżanki i kolegów z Klubu Seniora Jantar. – Mogę sama iść, dla mnie to nie jest problem – twierdzi emerytka. Zamówienie wejściówek nie jest dla niej trudne.

## A w piątki czas na taniec

Sprawnie porusza się po internecie. Wyszukuje wydarzenia. Ot, choćby potańcówki na placu Wolności. Świetna rzecz. Już je wpisała do kalendarza.

W piątki pani Kazia tańczy na Nadodrze. Tam w klubie seniora są świetne wieczorki taneczne. Przed wakacjami chodziła jeszcze na warsztaty robienia motanek, czyli lalek z włóczki. Okazało się, że ma dryg do tego i zapewnia, że po wakacjach zapisze się na podobne zajęcia w centrum seniora przy placu Dominikańskim. Jej zdaniem, każde wyjście z domu mobilizuje. Trzeba się ładnie ubrać, podmalować – wiek nie gra roli, każda kobieta chce ładnie wyglądać.

## Wnuki? Jeszcze się nimi nacieszę

W soboty i niedziele nie ma zajęć we Wrocławskim Centrum Rozwoju Społecznego, więc jest trochę luźniej. Pani Kazimiera nie ma jeszcze wnuków od syna i mogłaby ten czas spędzić z wnukami brata. Ale robi to okazjonalnie. – Jeszcze się nimi nacieszę. A tak, póki zdrowie jest i chęci, gdzieś się wybiorę. Tyle tego się teraz dzieje, że mam kłopot, co wybrać. Ale, oby tylko takie mieć zmartwienia – śmieje się pani Kazimiera.





## Zatańcz do wakacyjnych hitów

Potańcówka Wrocławska w rytmie letnich hitów już 27 sierpnia. Nie zabraknie wesołych, łatwo wpadających w ucho rytmów, które są stworzone do tego, aby się przy nich dobrze bawić. Start o godz. 18. Impreza zacznie się od lekcji tańca ze studiem tańca La Rosa Negra. Muzyczną oprawę wydarzenia w klimacie wakacyjnych hitów zapewni DJ Ewelina Gra, której sety muzyczne porwają do tańca całe pokolenia mieszkańców Wrocławia. Wspólna zabawa potrwa do godz. 23. Stowarzyszenie Niepełnosprawni Stabłowice i przyjaciele zorganizuje otwartą strefę zabawy dla osób z niepełnosprawnościami.

Na miejscu czekać będzie bezpłatna kranówka od MPWiK, strefa gastro z wrocławskimi food truckami, a także leżaki dla tych, którzy potrzebują złapać trochę oddechu. Wstęp wolny.

## Co krasnal Turysta poleca we Wrocławiu



W sierpniowym numerze „Krasnalowych wieści” przeczytamy o wrocławskich top-atrakcjach według krasnala Turysty, którego ciekawi też, co najbardziej w swoim mieście lubią jego mieszkańcy. Krasnale podpowiadają, jak spędzić ostatnie dni wakacji i jak korzystać z mapy i zapraszają do udziału w konkursie na miniprzewodnik po Wrocławiu.

Gazetka pełna ciekawostek i kolorowych rebusów w wersji drukowanej jest dostępna w Centrum Informacji Turystycznej, Rynek 14.

# Zapisz dziecko na zajęcia sportowe

Twoje dziecko rozpieszcza energia? Wrocławskie Centrum Treningowe Spartan zaprasza w swoje szeregi. Już od września ruszają szkolenia i kursy sportowe. Do wyboru dyscypliny, takie jak: pływanie, tenis, rolkarstwo i piłka nożna. Nie zwlekaj, działaj!



Wszystkie kursy zaczynają się już we wrześniu. Szczegółowe informacje dotyczące kontaktu i ceny dostępne są na stronie: [www.spartan.wroc.pl](http://www.spartan.wroc.pl)

### Paulina Czarnota

Zapisy trwają, warto więc już teraz zarezerwować miejsce, bo ich liczba jest ograniczona.

### Pływanie

Zajęcia odbywają się na pływalni przy ul. Wejherowskiej 34. Dla wszystkich grup wiekowych, od niemowlaka (już od 3. miesią-

ca życia) po seniora. Nauka od podstaw i doskonalenie umiejętności. A wszystko to pod okiem doświadczonych trenerów i instruktorów pływania.

### Tenis

Kolejne kursy, na które warto się zapisać, to szkolenia tenisowe. Zajęcia odbywają się w trzech lokalizacjach, to ulice: Spiska,

Lubińska i Pułtuska, w okresie zimowym (lub w chłodne dni) przy ul. Spiskiej oraz Lubińskiej, w krytych halach tenisowych.

### Rolki

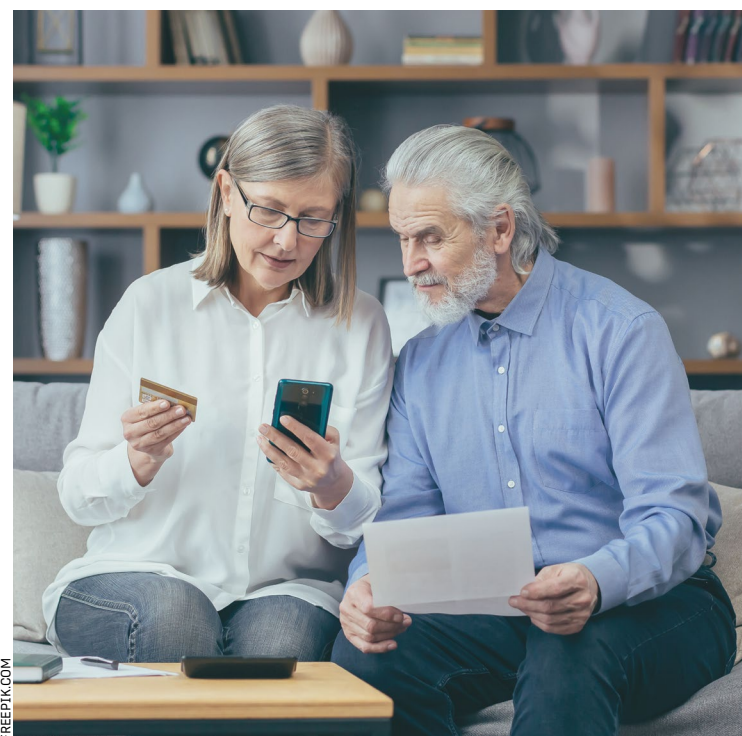
Na rolki „pod dachem” można przyjść do centrum przy ul. Wejherowskiej i ul. Spiskiej. Również w przypadku tej aktywności ruchowej, możesz zacząć dopiero

swoją przygodę albo szlifować umiejętności pod opieką instruktorów.

### Piłka nożna

Zaś dla fanów piłki nożnej zajęcia odbywają się przy ul. Lubińskiej w nowo powstałej hali piłkarskiej, a także przy ul. Krajewskiego na zewnętrznym boisku (w okresie mrozów – w zadaszonej sali).

# ZUS zaczyna wypłatę 14. emerytury



Lada dzień seniorzy mogą spodziewać się dodatkowej emerytury

Czternastą emeryturę zobaczy na swoim koncie 9 mln emerytów, rencistów i innych osób, które mają wypłacane świadczenia długoterminowe. Czternastka będzie zwolniona z podatku dochodowego i wyniesie 1217,98 złotych.

### Jarek Ratajczak

Czternasta emerytura to dodatkowe roczne świadczenie pieniężne dla emerytów i rencistów wypłacane z urzędu, które weszło w życie 8 marca 2021 r. Dobra informacja dla czekających na czternastkę jest taka, że nie trzeba składać żadnego wniosku, żeby ją dostać. ZUS wypłaci ją z tzw. urzędu.

– ZUS przeleje czternastki aż dla 8,1 mln osób. Dostaną je także ubezpieczeni w innych instytucjach np. w KRUS – mówi Iwona Kowalska-Matis, regionalny

rzecznik prasowy ZUS na Dolnym Śląsku.

Wypłata czternastej emerytury ruszy 25 sierpnia 2022 r. ZUS będzie wypłacał „czternastki”: 1, 5, 6, 10, 15, 20 września. Dodatkowa emerytura to 1217,98 zł. – Według naszych szacunków wypłatę w pełnej wysokości otrzyma ok. 7,7 mln osób. Osobom, które dostają od nas comiesięczne wypłaty między 2900 zł a 4188,44 zł – czternastka będzie zmniejszana zgodnie z zasadą „złotówka za złotówkę”. Minimalna wysokość czternastki wyniesie 50 zł – wyjaśnia Iwona Kowalska-Matis.



# Fantastyczny weekend w zamku w Leśnicy

„Granice Magii” to hasło 18. Wrocławskich Dni Fantastyki 2022. Literatura, film, komiksy, gry planszowe i komputerowe z tej dziedziny przez cały weekend 26-28 sierpnia będzie można poznać w Centrum Kultury Zamek w Leśnicy. I pokazać się w swoim fantastycznym stroju.

**Ewa Wapłak**

Dni Fantastyki organizowane są we Wrocławiu od 2004 r. Na kilka dni Centrum Kultury Zamek w Leśnicy staje się miejscem, w którym zbierają się zarówno fani, jak i twórcy fantastyki – od pisarzy zaczynając, a na reżyserach czy aktorach kończąc. W tym czasie leśnicki park wypełnia się elfami, czarownicami, czarodziejami, pokemonami, rycerzami i całym kalejdoskopem fantastycznych postaci.



W ubiegłym roku w Centrum Kultury Zamek w Leśnicy, pl. Świętojański 1, spotkaliśmy rodzinę elfów

## 10 bloków i 6 linii

Motywy przewodnim 18. Dni Fantastyki będą „Granice Magii”, a więc czary, zaklęcia, uroki, rytuały, demony i mistyka. Program podzielono na 10 bloków tematycznych: literatura, nauka, komiks i ilustracja, manga i anime, gry i multimedia, film i seriale, hyde park, fantastyka open, strefa dziecięca, atrakcje non stop oraz 6 linii tematycznych: granice magii, Słowianie i folklor, realizm magiczny, postacie czyniące magię,

mity, legendy i baśnie, magiczna przyroda.

## Co w programie

Wśród prelegentów i zaproszonych gości są m.in. Anna Sokalska – autorka cyklu urban fantasy „Opowieści z Wieloświata” oraz kryminału „Raróg” inspirowanych wierzeniami dawnych Słowian oraz słowiańską kulturą ludową, Dora Pindur – skrzypaczka i rysowniczka, od kilku lat administruje grupą Urban Sketchers Poland, twórca

kanalu Fantastyczna Karczma, na którym publikuje recenzje oraz wideoeseje na temat anime, Krzysztof Gawronkiewicz – rysownik, twórca komiksów, takich jak seria Mikropolis. Wstęp na spotkania wewnątrz Zamku jest płatny, ale na terenach go okalających będą odbywały się wydarzenia darmowe. Przygotowano także strefę dla dzieci z zajęciami i warsztatami (pt. 14-19, sob. 10-20, nd. 10-16)

Jak co roku Dniom Fantastyki towarzyszy też strefa handlu.

W parku przy Zamku swoje wyroby będzie prezentowało 50 wystawców. Ponadto organizatorzy wraz z Ekostrażą przygotowali miejsce dla czworonożnych pupili.

Wydarzenia odbywać się będą w pt. 26.08 w godz. 14-23, w sob. 27.08 w godz. 12-23 i w nd. 28.08 w godz. 12-18. Karnet kosztuje 150 zł, a wejściówki na pojedyncze wydarzenia od 15 zł.

**Program i bilety na [www.dnifantastyki.pl](http://www.dnifantastyki.pl)**

# Gruzińscy malarze w Galerii Miejskiej

Czternastu artystów, reprezentujących różne generacje i postawy. Pejzaż, portret i martwa natura, ale nie tylko. W Galerii Miejskiej prezentowane są właśnie obrazy gruzińskich malarzy. Wstęp jest bezpłatny. Wystawa potrwa do 22 września.



Gela Meskhi, Old Batumi (akryl) – zobacz na żywo w Galerii Miejskiej

## Błażej Organisty

Festiwal kultury, restauracje i piekarnie, konsulat honorowy, samoloty do turystycznego Kutaisi – takie są akcenty Gruzji we Wrocławiu. W sierpniu i wrześniu można poznać także artystyczne oblicze tego nadmorskiego kraju. Miejscem spotkania z nim jest Galeria Miejska, która od 18 sierpnia do 22 września wystawia prace gruzińskich artystów. Wystawa „W lustrach Zachodu. Współczesne malarstwo gruzińskie” jest okazją zapoznania się z adżarskim malarstwem współczesnym, które jednocześnie wywodzi się z tradycji europejskiej i jest osadzone w lokalnym kon-

tekście historycznym. W galerii są pokazywane prace takich artystów, jak: Luka Beselia, Beka Bolkvadze, Giorgi Bolkvadze, Maia Chkonia, Kako Dzeladze, Sergo Gogoladze, Jemal Gorgiladze, Akaki Jashi, Zurab Kochalidze, Spartak Kudba, Gela Meskhi, Guram Putkaradze, Lado Shardashidze, Irina Toronjadze. Dominują klasyczne tematy malarstwa europejskiego, takie jak pejzaż, portret i martwa natura, realizowane przede wszystkim w technice akrylu i oleju, ale także tempery, gwaszu i akwareli. Galeria Miejska przy ul. Kiełbaśniczej 28 czynna jest od pon. do pt. w godz. 10-18, a w sob. od 12 do 16. Wstęp do galerii jest bezpłatny.

## Wratislavia Cantans od 9.09 w NFM

Jeden z najważniejszych festiwali muzyki klasycznej w Europie skupia się przede wszystkim na prezentowaniu piękna ludzkiego głosu. Koncerty co roku przyciągają tysiące melomanów do sal NFM oraz zabytkowych wnętrz Wrocławia i Dolnego Śląska. Wciąż jeszcze dostępne są bilety na tegoroczną edycję, która potrwa od 9 do 18.09. Kupić je można na stronie [www.nfm.wroclaw.pl](http://www.nfm.wroclaw.pl). Na niektóre koncerty na Dolnym Śląsku wstęp jest bezpłatny. Warto sprawdzić szczegóły!

## CK Agora ogłasza konkursy

Centrum Kultury Agora zaprasza do udziału w dwóch konkursach, w których można wygrać od 1000 do 2000 zł. Do 28.10 można nasyłać prace na ogólnopolski konkurs graficzny na niebanalną i odważną interpretację słowa WOLNOŚĆ. Najlepsze prace zostaną zaprezentowane podczas wystawy 11.11 w galerii CK Agora. Szczegóły na [l.wroclaw.pl/konkurs-WOLNOSC](http://l.wroclaw.pl/konkurs-WOLNOSC). Do drugiego konkursu na opowiadanie dla dzieci lub bajkę zgłosić się można do 7.11. Każdy tekst powinien zawierać frazę „Mrucyzław Pazurek przedstawia”. Szczegóły na [l.wroclaw.pl/konkurs-Mrucyzlaw](http://l.wroclaw.pl/konkurs-Mrucyzlaw).

## Chór NFM zaprasza

NFM zaprasza chłopców w wieku 7-10 lat na przesłuchania do Chóru Chłopców oraz dziewczynki w wieku 8-17 lat na przesłuchania do powstającego Chóru Dziewcząt. Zajęcia są bezpłatne. Przesłuchania w NFM zaplanowano w terminach: 31.08, godz. 18-19, 1.09, godz. 18-19, 2.09, godz. 15-16, 9.09, godz. 15-16 i godz. 20-21, 10.09, godz. 14-15. Nie trzeba się wcześniej zapisywać ani przygotowywać, a samo przesłuchanie trwa zaledwie kilka minut. Zakwalifikowane do chórów dzieci trafią do grupy początkującej, średnio zaawansowanej bądź koncertowej.



# Школи шукають українських вчителів

У вrocławських школах навчається декілька тисяч дітей з України. Директори шкіл шукають працівників на посади: вчитель та помічник вчителя.

Внаслідок російської агресії до Wrocław приїхало декілька десятків тисяч українців. Серед них є діти, які розпочали навчання у вrocławських школах. Дуже часто виникають складнощі, з якими важко впоратися як учням, так і школам. У зв'язку з тим виникла потреба (і бажання) працевлаштування осіб з України.

– Минулого навчального року ми прийняли понад 6000 дітей з України у навчальних закладах Wrocław. Діяльність, яку ми зараз проводимо, спрямована не лише на створення робочих місць для вчителів з України, а й на сприяння інтеграції студентів, які опиняються в новому для них середовищі – каже Марцін Медзінський, Департамент освіти мерії Wrocław.



Найбільше дітей з України навчалось в початкових школах (4070 учнів), далі йдуть дитячі садки (1360) і середні школи (600).

Місто та ЮНІСЕФ розпочали проект, метою якого є зібрання

інформацій про особи, які мають право навчати у школі.

Wrocław та ЮНІСЕФ розпочали кампанію, що допоможе у налагодженні зв'язків між потенційними працівниками (також з України) та директорами

освітніх установ. Ви маєте відповідні кваліфікації та право навчати у школі? Залиште Ваші персональні дані в базі.

Йдеться також про особи, які хотіли б працювати у школі на посаді помічника вчителя або

асистента та передачу даних до шкіл. Якщо Ви хочете взяти участь у проекті, достатньо зробити декілька простих кроків:

1. Заповніть анкету, що знаходиться внизу цієї Інтернет-сторінки.
2. Ваше подання буде передане директорам вrocławських шкіл та освітніх установ.
3. Якщо поданням зацікавиться хто-небудь з директорів, він зв'яжеться з Вами, щоб запросити Вас на співбесіду.
4. Якщо вона завершиться успішно, Ви розпочнете роботу у вrocławській школі.

Просимо Вас заповнити анкету та переказати цю інформацію знайомим українським вчителям.

Бажаємо успіхів!

➤ Анкету ви знайдете тут: <https://www.wroclaw.pl/ua/vchyteli>

## Два концерти українських гуртів у Wrocławі

Вже 26 серпня у Wrocławі безкоштовний вуличний концерт гурту ТНМК, який є частиною циклу заходів у рамках святкування Дня Незалежності України. 30 серпня натомість заграє харківська формація «Жадан і Собаки»

### Танок На Майдані Конго

культовий гурт, родоначальники та головні драйвери українського хіп-хопу, які вже понад двадцять років займають своє вагомe місце на вітчизняній

сцені. Тисячі концертів, сотні фестивалів, більше ніж тридцять кліпів, десятки фільмів та платівок, все це – про ТНМК.

Три учасники гурту – вокаліст Олег Фагот Михайлюта, бас-гі-

тарист Костянтин Жуйков та гітарист Ярослав Верьовкин з початком бойових дій пішли до війська – відповідно до тероборони, Нацгвардії та Збройних Сил України.

Всі вони продовжують службу, а на час цих концертів отримали відпустки від керівництва, щоби стати на позиції арт-оборони України й допомогти країні не тільки всередині, але й зовні.

З головною місією – зібрати кошти на допомогу країні. Рухек Pręgiierz, 19:00

### Харківська формація «Жадан і Собаки» у Wrocławі

Гурт наприкінці серпня вирушає в благодійний європейський тур на підтримку добровольчого батальйону «Хартія».

«Хартія» — це харків'яни та харків'янки, які у складний для міста та країни час взяли до рук зброю й мужньо протистоять



мертвотній імперії зла, захищаючи українську свободу та мирне життя Європи.

«Жадан і Собаки» стояли при витках створення цього добровольчого формування та масимально підтримують його від першого дня війни.

Військо України нині є головною нашою надією та розрахо-

вує на підставлене нами плече. Українська культура, так само як і українська армія, працює на спільну перемогу.

Ми знаємо, що разом з вами ми зробимо ефективний внесок у допомогу підрозділу «Хартія». Концерт 30 серпня, Akademia Klub (вул. Grunwaldzka 67), початок в 20 год. Квитки 80 zł.





# Pierwsza sala do parkour we Wrocławiu

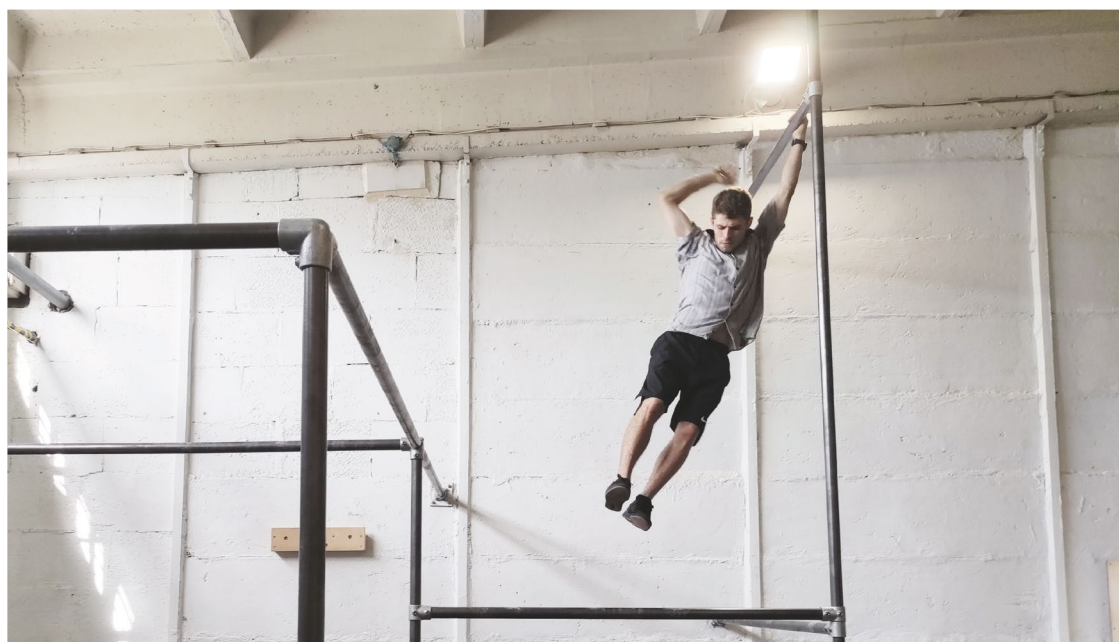
Efektowne akrobacje pod okiem doświadczonych i certyfikowanych trenerów – przy ul. Robotniczej 1a powstała pierwsza we Wrocławiu sala do parkour i freerunning. Akademia Bailout zaprasza na zajęcia wszystkich chętnych, zarówno początkujących, jak i bardziej doświadczonych.

**Mateusz Lubański**

Głównym trenerem w akademii będzie Michał „Majsiel” Witwicki – certyfikowany instruktor z przeszło 10-letnim doświadczeniem, który prowadził zajęcia m.in. w Holandii. – Myślę, że jesteśmy jedynym takim miejscem na Dolnym Śląsku, a nawet w Polsce. Nie ma innych sal tylko do parkour. Prowadzimy zajęcia, podczas których uczymy ludzi przemieszczania się po przestrzeni wypełnionej różnymi przeszkodami – mówi Witwicki.

## Jak dołączyć na zajęcia?

Aby zapisać się na zajęcia, należy przyjść na darmowy trening inicjacyjny. Zajęcia pozwalają okre-



Załoga Akademii Bailout liczy, że parkour zainteresuje też osoby, które jeszcze nie miały z nim do czynienia

ślić, do której grupy należy przyporządkować daną osobę, a także czy w ogóle rzeczywiście jest zainteresowana taką dyscypliną jak parkour.

– Nasz pomysł jest taki, żeby treningi dla dzieci prowadzić w godzinach popołudniowych, po szkole. A do godziny 14 i już po zakończeniu zajęć sala będzie otwarta dla bardziej doświadczonych osób – dodaje założyciel akademii.

## Treningi dla początkujących

Parkour to sztuka i umiejętność przemieszczania się niezależnie od przeszkód, które znajdują się na drodze. Polega na szybkim i efektywnym pokonywaniu danego odcinka bez wyrządzenia sobie krzywdy. Akademia Bailout chce, aby zajęcia w ich sali były jak najbardziej różnorodne.

Jednym z głównych celów założycieli jest zainteresowanie spor-

tem osób, które nigdy wcześniej nie miały do czynienia z parkour.

– Parkour nie jest niebezpieczny. Chyba że robimy coś nieodpowiedzialnie, ale jeśli pamiętamy o wszystkich elementach, które zapewniają nam bezpieczeństwo, to nie jest. Do każdego skoku i akrobacji możemy przygotować się tak, aby wykonać go bez ryzyka. Po prostu nie robimy rzeczy, których nie jesteśmy pewni – podkreśla Michał Witwicki.

# Nabór do Akademii Piłkarskiej Śląska

Akademia Piłkarska Śląska Wrocław organizuje kolejny nabór do swoich sekcji. Już 5 września na stadionie przy ul. Oporowskiej swoich sił będą mogły spróbować dziewczynki z roczników 2010-2017 i chłopcy z roczników 2014-2017. Najzdolniejsi kandydaci zostaną wyselekcjonowani przez sztab szkoleniowy i staną przed szansą dołączenia do Śląska.

**Mateusz Lubański**

Nabór zaplanowano na poniedziałek, 5 września. Zajęcia zostaną przeprowadzone na legendarnym obiekcie przy

ul. Oporowskiej 62, który przez lata stanowił dom Śląska Wrocław. Spośród wszystkich kandydatów na przyszłych piłkarzy WKS-u, trenerzy Akademii wybiorą najzdolniejszych i naj-

bardziej rokujących. Do udziału w treningu otwartym klub zaprasza dziewczynki z roczników 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017 oraz chłopców z roczników 2014, 2015, 2016, 2017.

– Jesteśmy aktualnie największym klubem w Polsce, jeśli chodzi o struktury szkolenia oraz liczbę męskich i żeńskich zespołów występujących w centralnych ligach PZPN, a także rozgrywkach międzynarodowych z udziałem najlepszych zespołów z Czech, Słowacji i Węgier – mówi Krzysztof Paluszek, dyrektor ds. rozwoju sportowego.

Na trening można zapisać się poprzez formularz zgłoszeniowy, na stronie akademii (l.wroclaw.pl/akademia). Podczas zajęć uczestnik powinien mieć ze sobą

strój sportowy, obuwie do gry na trawie i podpisany napój, najlepiej w bidonie. Wybrani kandydaci otrzymają szansę dalszego rozwoju w Akademii Piłkarskiej Śląska Wrocław.

– Najważniejszym efektem pracy akademii mają być w przyszłości zawodniczki trafiające do naszej drużyny Ekstraligi oraz zawodnicy do zespołu z Ekstraligi. Ponadto przygotowujemy do organizacji pracy w przyszłej nowej infrastrukturze Akademii we Wrocławskim Centrum Sportu – dodaje Paluszek.

Testy dla dziewczynek rozpoczynają się o godz. 16.45, dla chłopców zaś o 18.15. Zajęcia dla każdej z grup trwają 90 minut. Wszelkie pytania należy kierować na adres: nabory@slaskwroclaw.pl.



Zarówno chłopcy, jak i dziewczynki mogą przyjść na nabór do Akademii

## Tydzień w skrócie

Betard Sparta Wrocław przegrała pierwszy ćwierćfinałowy pojedynek z Włóknierzem Częstochowa. Wrocławianie poległ na Stadionie Olimpijskim 44:46. Rewanż 28 sierpnia w Częstochowie.

Śląsk Wrocław podzielił się punktami z Cracovią. Trójkolorowi zremisowali z Pasami 1:1, a gola dającego punkt dla podopiecznych Ivana Djurdjevicia w drugiej doliczonej minucie pierwszej połowy zdobył Adrian Łyszczarz.



## WYDARZENIA SPORTOWE

### piłka nożna

PKO BP Ekstraklasa: 28.08, godz. 15, Tarczyński Arena, **WKS Śląsk Wrocław – Raków Częstochowa** (Canal+ Sport)

eWinner 2. liga: 27.08, godz. 17, Stadion Oporowska, **WKS Śląsk II Wrocław – Motor Lublin**

3. liga: 27.08, godz. 17, Stilon Gorzów – IKS Śląza Wrocław

Ekstraliga kobiet: 27.08, godz. 12, Centrum Piłkarskie Śląza Wrocław – #Kłokoczyce, **WKS Śląsk Wrocław – Sportis KKP Bydgoszcz**

### żużel

FIM Speedway Grand Prix 3: 26.08, godz. 16, Stadion Olimpijski

FIM Speedway Grand Prix: 27.08, godz. 19, Stadion Olimpijski (TTV, Eurosport Extra)

PGE Ekstraliga: 28.08, godz. 19.15, Zielona-energia.com **Włóknierz Częstochowa – Betard Sparta Wrocław** (Canal+ Family)

### futbol amerykański

European League of Football: 28.08, godz. 15, **Hamburg Sea Devils – Panthers Wrocław** (Polsat Sport Extra)





### Siwecka, Soto, Kowaliński w Starym Klasztorze 28.08

W ostatnią niedzielę wakacji 28.08 w Sali Witrażowej, ul. Purkyniego 1, zabrzmiały gorące rytmy andaluzyjskie w wykonaniu hiszpańsko-polskiego trio. Podczas Wieczoru Flamenco zaprezentuje się warszawska tancerka Magdalena Siwecka, zaśpiewa wokalista flamenco z Sewilli Borja Soto, a na gitarze zagra wrocławski muzyk Damian Kowaliński. Wy-

stęp rozpocznie się o godz. 17.30. Bilety normalne za 55 zł i ulgowe za 44 zł dostępne są na [kupbilecik.pl](http://kupbilecik.pl). Magdalena Siwecka kształciła się w Polsce i w Hiszpanii u znakomitych tancerzy i pedagogów. Borja Soto to obecnie jedyny hiszpański śpiewak flamenco zamieszkały w Polsce. Damian Kowaliński przybliży polskiej publiczności sztukę flamenco w jej autentycznej formie – to czynny muzyk, ale również kompozytor i nauczyciel gitary flamenco.

### Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**  
Pogotowie Ratunkowe: **999**  
Policja: **997**  
Straż Pożarna: **998**  
Straż Miejska: **986**  
Centrum Powiadomienia Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601 100 100**  
Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71 770 22 22**

### Telefony awaryjne

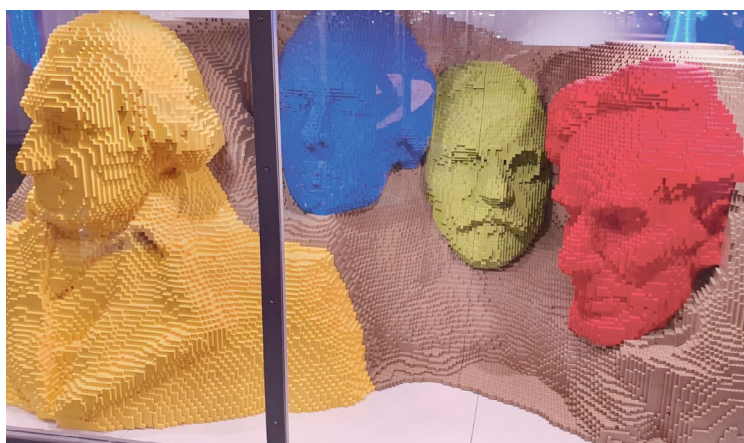
(bezpłatne, czynne całą dobę)  
Pogotowie energetyczne: **991**  
Pogotowie gazowe: **992**  
Pogotowie ciepłownicze: **993**  
Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

### Infolinie

Centrum Informacji Turystycznej: **71 344 31 11** (pn.-pt. 9.00-19.00)  
Punkt Informacji dla Obcokrajowców: **71 772 49 50** (pn.-pt. 9.00-16.00)  
Wsparcie osób z niepełnosprawnościami: **71 777 89 61** (Biuro Wrocław Bez Barier, pn.-pt. 7.45-15.45)  
Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 71 77** (pn.-pt. 8.00-18.00)

### Ważne telefony – inne

Zgłoś dym ze spalania odpadów: **986** (całodobowo) lub **71 310 06 46** (pn.-pt. 7.00-14.00)  
Zgłoś chore lub ranne dzikie zwierzę: **71 770 22 22** (całodobowo) lub **71 799 67 00** (pn.-pt. 7.45-15.45)  
Zgłoś niebezpiecznego psa lub kota: **986** (całodobowo) lub **71 362 56 74** (pn., śr., czw., pt 9.00-16.30, wt. 9.00-18.30, sb., nd. 9.00-15.00)  
Zgłoś awarię do ZDiUM: **71 376 00 22, 19501** (całodobowo)  
Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **71 34 09 655** (pn.-pt. 8.00-15.00, śr. 8.00-17.00)  
Biuro Obsługi Pasażera MPK: **71 321 72 70/71** (pn.-pt. 7.00-21.00)  
Miejskie Biuro Rzeczy Znalezionej: **71 376 08 96** (pn.-pt. 8.00-14.00, śr. 8.30-16.00)  
Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02** (pn.-pt. 7.45-15.45)  
Taxi Senior: **794 123 124**  
Telefon Zaufania MOPS: **512 198 939**



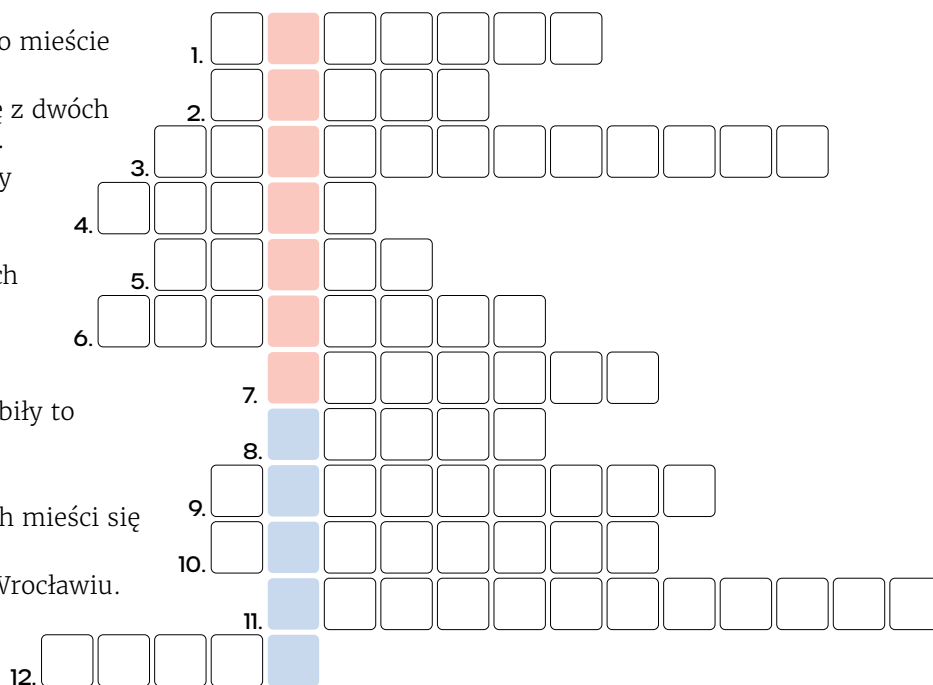
### Sky Tower: Ogromna wystawa LEGO do 24.09

Przez ponad miesiąc od 20.08 do 24.09 w Sky Tower, ul. Powstańców Śląskich 73/95, będzie można zobaczyć wyjątkowe budowle ze słynnych klocków LEGO. Na ponad 2 tys. mkw. zobaczymy: liczący ponad 7 m długości i 4 m szerokości pojazd inspirowany Sokołem Millennium ze Star Wars z 1,2 mln klocków; krzywą wieżę z Pizy z 200 tys. klocków,

55-metrowy Wielki Mur Chiński w skali 1:150, górę Rushmore, Luwr, odkrywców z ich wynalazkami, popiersia starożytnych, bohaterów słynnych bajek Disneya, muzyków The Rolling Stones, a nawet... zwierzęta i ich szkielety. Bilety kosztują od pon. do pt. – 33 zł za osobę, rodzinny 29 zł za osobę; w weekendy odpowiednio 36 i 33 zł. Wystawa czynna jest codziennie w godz. 10-20. Szczegóły i bilety na stronie [wystawaklockow.pl](http://wystawaklockow.pl).

## KRZYŻÓWKA NR 98

- Autobus jelcz w wersji kabriolet.
- Zanim pojawiły się tramwaje elektryczne, po mieście jeździły tramwaje...
- Popularna nazwa autobusu, który składa się z dwóch części połączonych ruchomymi elementami.
- ... – Hofmann – zakład produkujący wagony i tramwaje mieszczący się przed wojną we Wrocławiu.
- Kolor numeru pojazdu na starych niebieskich tramwajach.
- Imię jednego z wrocławskich zabytkowych tramwajów i postaci z bajki.
- Stare kasowniki w komunikacji miejskiej robiły to w biletach.
- Fabryka autobusów pod Wrocławiem.
- Baza transportu publicznego, w jednej z nich mieści się Centrum Historii.
- Tradycyjny kolor miejskich autobusów we Wrocławiu.
- Plac... – węzeł przesiadkowy, który ze Stadionem Olimpijskim połączyła pierwsza linia tramwaju PLUS.
- Potocznie autobus, który jeździ w nocy.



Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod numer **664 072 606**. Koszt jednego SMS-a wg taryfy



operatora. W treści należy wpisać numer biuletynu i po kropce prawidłową odpowiedź. W tym numerze będzie to **98.HASŁO** (słowo HASŁO należy zastąpić roz-

wiązaniem krzyżówki). Na odpowiedzi czekamy do **1 września br. do godz. 20**. Trzech zwycięzców wyłonimy zgodnie z regulaminem spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do 8 września br. Skontaktujemy się z nimi w ciągu trzech dni roboczych z numeru telefonu 71 776 71 00. **UWAGA!** Według regulaminu nagrodę można wygrać raz

na 12 miesięcy. W tym wydaniu do zdobycia są bluza i dwa worki z herbem Wrocławia. Zwycięzcy z nr. 96 (hasło: Pokaz fontanny) to pan Janusz (bluza), pani Ewa i pan Stanisław (worki). Gratulujemy!

➤ **Regulamin i RODO**  
[www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs](http://www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs)

## ➤ Napisz do nas!

**REDAKCJA**  
pl. Solny 14, 50-062, Wrocław,  
[www.wroclaw.pl](http://www.wroclaw.pl),  
e-mail: [biuletyn@araw.pl](mailto:biuletyn@araw.pl)

**Redaktor naczelna**  
Ewa Wapłak  
**Redaktor wydania**  
Agata Zięba

**DRUK**  
AGORA  
ul. Daniszewska 27  
03-230 Warszawa

**WYDAWCA**  
Gmina Wrocław